

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**AZ IFJÚSÁG UTCAI ÓVODA
IFJÚSÁG UTCAI ÓVODA SZIGET-KÉK
TAGINTÉZMÉNYE,
IFJÚSÁG UTCAI ÓVODA SZOBOSZLÓI ÚTI
TAGINTÉZMÉNYE**

**IFJÚSÁG UTCAI ÓVODA
4027 DEBRECEN, IFJÚSÁG U. 4.**

OM: 030875

Tartalomjegyzék

1. A Pedagógiai Program küldetése.....	3.old.
2. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere és egyéb szabályzók.....	4.old.
3. Az óvoda jellemző adatai.....	4.old.
4. Az óvoda bemutatása.....	5.old.
4.1. Gyermekösszetétel.....	5.old.
4.2. Az óvoda építészeti adottsága tárgyi erőforrása.....	7.old.
4.3. Humán erőforrás.....	7.old.
4.3.1. A nevelőtestület képzettségi mutatói.....	8.old.
4.3.2. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága.....	8.old.
5. Óvodakép.....	9.old.
6. Jövőkép.....	9.old.
7. Gyermekkép.....	9.old.
8. Pedagóguskép.....	9.old.
9. Az Ifjúság Utcai Óvoda és Tagintézményeinek sajátos arcadatai.....	10.old.
10. Nevelésünk célja.....	11.old.
11. Nevelésünk feladatai.....	11.old.
12. Nevelési elveink, módszereink.....	11.old.
13. Az óvodai nevelés általános céljai, feladatai	
Egészségfejlesztési Program	
A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.....	13.old.
13.1. Az egészséges életmód alakítása, az egészségfejlesztés célja.....	13.old.
13.1.1. Egészséges táplálkozás.....	13.old.
13.1.2. Mindennapos testnevelés, mozgás.....	14.old.
13.1.3. Testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése.....	14.old.
13.1.4. Bántalmazás és erőszak megelőzése.....	15.old.
13.1.5. Baleset-megelőzés és elsősegély nyújtás.....	15.old.
13.1.6. Személyi higiéné.....	15.old.
13.1.7. Környezeti higiéné.....	17.old.
13.1.8. Zajvédelem.....	17.old.
13.1.9. Az allergiás, az anafilaxiával diagnosztizált a diabéteszes	
valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása.....	17. old.
13.2. Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	18.old.
13.2.1. Boldog Óvoda Program.....	19.old.
13.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21.old.
14. Az óvodai élet tevékenységformái célja és feladata, a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	22.old.
14.1. Játéktevékenység.....	22.old.
14.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	23.old.
14.3. Verselés, mesélés.....	25.old.
14.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	26.old.
14.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	27.old.
14.6. Mozgás.....	28.old.
14.7. A külső világ tevékenység megismerése.....	29.old.
14.7.1. A környezet tevékeny megismerése.....	29.old.
14.7.1.1. Zöld Óvoda Program.....	30.old.
14.7.2. Matematika tartalmú tapasztalatok.....	30.old.
14.8. Munka jellegű tevékenységek.....	31.old.
15. A pedagógiai munka dokumentációi.....	32.old.
15.1. A nevelőmunka és a tevékenységekben megvalósuló tanulás tervezése, értékelése.....	32.old.
15.2. Tervező-értékelő munka.....	33.old.
15.3. A gyermekek képességeinek mérése, értékelése, rögzítése.....	34.old.
15.4. A nevelési év értékelésének rendje.....	35.old.
16. Az óvodai élet megszervezése.....	36.old.
16.1. A csoportok kialakítása.....	36.old.
16.2. Napirend, Heti rend.....	37.old.
16.3. A tevékenységek száma és szervezeti keretének heti elosztása.....	37.old.
16.4. Kapcsolattartás.....	38.old.
16.5. Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink.....	40.old.
16.6. Gyermekvédelem.....	42old.
Záradék.....	43.old.

- 1.sz. melléklet: Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség és munkavédelmi eszközeiről
2. sz. melléklet: Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

1. A Pedagógiai Program küldetése

Küldetésünk, hogy a nevelőrendszert erősítő szemléletünkkel, módszereinkkel, a rendelkezésünkre álló eszközökkel, valamint újabb lehetőségek rendszeres feltárásával és alkalmazásával, olyan minőségi, szakmai, intézményi háttérrel biztosítsunk a szülők és gyermekeik számára, amelyek lehetővé teszik a gyermekek személyiségének mind teljesebb kibontakoztatását, a zökkenőmentes átmenetet a következő intézményfokozatba. Tesszük ezt annak érdekében, hogy az érdekelt partnereink lehető legszélesebb köre számára biztosítsuk az óvodával szemben támasztott igények, elvárások teljesülését.

Az Ifjúság Utcai Óvoda identitását és küldetését a tagintézmények szoros együttműködésével alakítja ki. A

három óvoda egyéni sajátosságainak megőrzésével az intézmény gazdag választékot nyújt Debrecen

városának óvodai sokszínűségében.

2. A pedagógia program jogszabályi háttere és egyéb szabályzók

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.)
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2021 (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (a továbbiakban: ONAP)
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (a továbbiakban: EMMI rendelet).
- 15/2013.(II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
- 48/2012.(XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről (BM/19703-3/2024.)
- Az intézmény Alapító okirata
- 1997. évi CLIV. törvény az Egészségtügyről

3. Az óvoda jellemző adatai

3.1.

Típusa: Óvoda, önálló jogi személy
Alapító szerve: Debrecen Megyei Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága
Építésének éve: 1962.
Nyilvántartási száma: OM:030875
Fenntartó: Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
4024 Debrecen, Piac u. 20.

3.2.

A mindenkor érvényes Alapító Okirat szerint működik.

3.3.

Név: Ifjúság Utcai Óvoda
Cím(székhely): 4027 Debrecen, Ifjúság u. 4.
E-mail: ifjusag@ovoda.debrecen.hu

Tagintézményei:

Címe: : Ifjúság Utcai Óvoda Sziget-kék-Tagintézmény
4025 Debrecen, Bajcsy Zsilinszky u. 64.

Címe: Ifjúság Utcai Óvoda Szoboszlói Úti Tagintézménye
4031 Debrecen, Szoboszlói u. 49.

3.4.

Az alkalmazottak létszámát (óvodapedagógus, nevelő és oktató munkát segítő dolgozók, technikai személyzet, egyéb) a fenntartó határozza meg és engedélyezi

3.5.

A szervezeti felépítést, és az egyes funkciókat az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata (a továbbiakban: SZMSZ) tartalmazza.

3.6.

Az intézmény gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:

Személyi juttatások, munkaadót terhelő járulékok és szakmai tevékenységgel összefüggő speciális kiadások előirányzatai felett jogosult rendelkezni. A pénzügyi- gazdasági feladatokat a Debreceni Intézményműködtető Központ látja el. A munkamegosztás és a felelősségvállalás rendjét, valamint az előirányzat feletti jogkör gyakorlásának rendjét Munkamegosztási megállapodás rögzíti.

Az intézmény fenntartási és működési költségét a fenntartó biztosítja.

3.7.

Az óvoda a működéssel kapcsolatban minden olyan ügyben dönt, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe.

A működéssel kapcsolatos döntések elkészítésében, végrehajtásában és ellenőrzésében részt vesznek az óvodapedagógusok és a szülők képviselői. /Nk.24.§.(2)/

3.8.

Az óvoda igazgatójának megbízási rendjét az Alapító Okirat tartalmazza.

3.9.

A gyermekek nevelését a lelkiismereti szabadság és a különböző világnézetűek közötti türelmesség elve alapján kell megszervezni. Az óvoda biztosítja a gyermekek részére a fakultatív hit- és vallásoktatást. A fakultatív hit- és vallásoktatással kapcsolatos feladat ellátása során együttműködik az érdekelt egyházi személlyel. Az óvodában folyó hit- és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához kikéri a Szülői Szervezet véleményét. /Nkt.35.§.(1) (3)/

3.10.

Az Alapító Okirat lsd. Függelék.

4. Az óvoda bemutatása

4.1. Gyermekekösszetétel

Ifjúság Utcai Óvoda:

Az intézmény gyermekösszetételét két tényező határozza meg:

- Lakótelepi környezet.
- A családok egzisztenciális helyzetének fokozatos romlása.

A panelházakba való „bezártság” a gyermek életkorának megfelelő, s fejlődéséhez szükséges mozgást, mozgási lehetőségeket jelentős mértékben leszűkíti. E lakótelepek nem csupán mozgásukban korlátozzák a gyermekeket, hanem megfosztják őket a szép, esztétikus, természetes, s egészséges környezettől, természeti szépségektől, - ingerszegény világot teremtenek. Gyermekeink otthon töltött idejének túlnyomó részét a televízió és a számítógép köti le. Sajnos ennek következtében is több az agresszívebb viselkedésű, aktív szókincsében szegény, kommunikációs készségében alacsonyabb szintű óvodás.

A meghitt, nyugodt, kiegyensúlyozott családi életet napjainkban hátrányosan befolyásolja a rohanó életmód, a megélhetésért, a jobb körülmények között élésért való küzdelem, a napi hajszolt élet, a feszített munkatempó. Ennek következtében jelentős méretekben nőtt a zaklatottan óvodába érkező gyermekek száma.

Csoportjainkban sok a nehezen oldódó, másokkal szemben türelmetlen, ingerlékeny gyermek.

Sziget-kék Tagintézmény:

Óvodánk műemlék jellegű épülete külső és belső megjelenésében impozáns.

A csoportszobák, a szociális helyiségek tágasak, otthonosak, berendezésük sokszínű tevékenység kialakítására alkalmas.

Udvarunk kicsi ugyan, de sokfajta mozgásra inspiráló fajtákkal felszerelt, árnyas, lombos. toleráló szocializáció.

Kiemelt terület még számunkra az egészséges életmódra nevelés, a mindennapi aktív mozgás során az egészséges életvitel segítése, életmódbeli szemlélet alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése. Jól felszerelt tornatermünk lehetőséget biztosít a prevencióra, felzárkóztatásra és a tehetségek felkutatására, kibontakoztatására.

Fokozott hangsúlyt fektetünk a nyelvi- kommunikációs képességek alakítására, a nyelv szépségeinek, kifejező erejének megismertetésére, a helyes, értő nyelvhasználatra, mely segíti a biztonságos önkifejezés megalapozását.

A kommunikáció különböző formái áthatják az óvodai tevékenységek egészét.

Fontos számunkra a gyermekközpontú, szeretetteljes, befogadó nevelés, a nyugodt légkör, melyben a gyermekek egyéni képességei kibontakozhatnak.

Óvodásaink többsége a belvárosból érkezik, lakótelepi, mozgásszegény környezetből, kisebb része a városunkhoz tartozó külső településekről (Ondód, Józsa, Pac, stb.), mivel a szülők munkahelyéhez közel helyezkedik el intézményünk.

Mindhárom csoportunk vegyes csoport, ahol lehetőség van a különböző életkorú gyermekek, testvérpárok együttnevelésére.

Családias légkörben, zökkenő mentesebb a gyermekek beilleszkedése, erős a közösségi szellem, felgyorsul az önállóság kialakulása.

Fontos számunkra a gyermekközpontú, szeretetteljes, befogadó nevelés, a nyugodt légkör, melyben a gyermekek egyéni képességei kibontakozhatnak.

Szoboszlói Úti Tagintézmény:

„A mi óvodánkban számunkra legfontosabb a gyermekek szeretete és megbecsülése. Arra törekszünk, hogy a családdal együttműködve, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, testileg, lelkileg egészséges, mozgást szerető gyermekeket neveljünk. Célunk a környezetét megfigyelő, védő gyermekek formálása, valamint a bármely szempontból hátrányos helyzetű gyermekek számára az esélyegyenlőség megteremtése.

Az óvodában kialakított, a gyermekek személyiségéhez igazított tevékenységrendszerrel biztosítjuk a gyermekek számára az emberi értékek követését és az eredményes óvodai-iskolai átmenetet.

Ennek biztosítéka a jól képzett, gyermekeket szerető, egymást segítő nevelői közösség.”

Fontosnak tartjuk, hogy a különböző családi környezetből érkező gyermekek számára biztosítsuk a szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, családias légkört, kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű gyermekekre.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink örömmel jöjjenek óvodába. Legyenek kiegyensúlyozottak, érzélem gazdagok, toleránsak, életkoruknak megfelelően empátikusak, tudjanak egyedül és társakkal játszani.

Képesek legyenek a különbözőségekkel természetes módon együtt élni. Nyitott, érdeklődő, egészséges önbizalommal rendelkező, a szabályokat megértő, betartó, kreatív személyiséggé formálódjanak. Kötődjenek környezetükhöz, testileg, szellemileg önmagukhoz képest fejlődjenek. Egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljenek

Szeretetteljes neveléssel segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását.

Óvodánk két alkalommal nyerte el az FM és az EMMI által kiírt pályázat „Zöld Óvoda” címet. 2019-ben harmadik alkalommal pályáztunk, amikor is az „Örökös Zöld Óvoda” címet elnyertük.

Óvodánk szellemisége a környezeti nevelés alapján működik.

Alapfilozófiánk: környezetvédelmi nevelésünk legyen érzelmi telítettségű, a természet felfedezésénél jelenjen meg a kíváncsiság, a rácsodálkozás, a természet szépségeiben való gyönyörködés, hiszen csak az érzelmi kötődés következménye lehet a természet értékeinek óvása és védelme.

Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel.

Nevelőtestületünk valamennyi tagja maga is szeretettel és törődéssel fordul a természetes és mesterséges környezet felé.

Óvodapedagógusaink széleskörű természetismerettel rendelkeznek, kreatívak, kíváncsiak, szeretik a kihívásokat, nyitottak az új feladatokra. Tisztában vannak a természetben kíváncsatos megfelelő viselkedésmódokkal, ismerik és szeretik a körülöttünk lévő élő- és élettelen természetet, példát mutatnak környezetvédő magatartásukkal.

A környezeti nevelést az óvodai nevelés vezérfonalának tekintjük, s a tevékenységeket/ mese-vers - bábjáték, ének-zene, énekes játék, tánc, rajzolás, mintázás, kézimunka, környezetünk matematikája, mozgás /ehhez rendeljük. A komplexitás jelen van a mindennapi tevékenységünkben, melyhez szakmai segítséget nyújt a szakmai munkaközösségünk által elkészített ”Zöld könyv”, és „Komplex terv”.

A természettel, környezettel való ismerkedést helyi sajátosságainkra építve, szűkebb természeti és társadalmi környezetünkből kiindulva valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy a fokozatosan táguló világot folyamatában, fejlődésében, összefüggéseiben, személyes tapasztalással ismerjék meg a gyermekek.

A tevékenységek eredeti környezetben történnek, közvetlen tapasztalatokra épülve a gyermekek folyamatos tevékenykedtetésével. Az önfeledt tevékenység, rácsodálkozás mellett, a sokoldalú spontán szervezett tapasztalatszerzést és feldolgozást tudatos irányítással, élményszerű átadással biztosítjuk. A megfigyeléseket természetes környezetben végezzük, lehetőséget adva a „búvárkodó” kutatásra.

Óvodai környezeti nevelésünk alapozó jellegű, ezért az óvodába lépés időszakától kezdődően tervezett keretek között kívánjuk megalapozni a gyermekek természethez fűződő pozitív érzelmi viszonyait.

Széles körű kommunikációs kapcsolatot tartunk fent partnereinkkel. A környezet, természet és egészségvédelmi programok megvalósításában a helyi, regionális, környezetvédelmi, és egészségügyi szervezetek, civil szerveződések, társintézmények és a szülői közösségek segítenek.

Célunk, feladatunk, hogy lehetőségeink tükrében az óvodai tevékenységünkbe, a mindennapi életünkbe beépüljenek a helyi sajátosságok.

A szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet felfedezése, megismerése során a környezet tudatos nevelés, a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a környezet tudatos szemléletmód, természetszerető-védő életvitel megalapozása.

4.2. Az óvoda építészeti adottsága tárgyi erőforrása

Ifjúság Utcai Óvoda:

Az óvoda Debrecen városának lakóépületekkel körülvett részén helyezkedik el. A 3798m²-es csöndes, fás ingatlanon 1962-ben épült a földszintes, „egészséges” téglalapú épület, majd 1972-ben emeletráépítésre került sor. Az intézményünk 7 csoportos, férőhelyek száma 175 fő.

A gyermekek legfőbb tevékenységformáit nélkülözhetetlenül segítő játékeszközök folyamatosan cserélődtek s kell, hogy cserélődjenek. A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatot szolgáló eszközök szertári készlete kicserélődött, feltöltődött, minőségileg jó, de további bővítésre szorul, hogy a csoportszobákban is jelen legyen. A tornaszoba berendezett felszerelt, de folyamatos bővítése szükséges. A vizuális, az audió és az audióvizuális eszközök száma kielégítő. Az udvar felszereltsége sokféle mozgáslehetőséget biztosít, műfüves focipályával rendelkezik. Növényzete folyamatos cserére, ápolásra szorul, az egészséges életmód, környezetvédelem kialakításához, fejlesztéséhez.

Sziget-kék Tagintézmény:

A Bajcsy-Zsilinszky utca 64. szám alatti óvodánk a város központjában, közlekedési szempontból jól megközelíthető helyen található.

A műemlék jellegű épület külső és belső megjelenésében impozáns.

Az óvoda 75 férőhellyel rendelkezik, 3 csoporttal működik. A csoportszobák, a szociális helyiségek tágasak, otthonosak, tükrözik az óvónők egyéniségét. Berendezésük sokszínű tevékenység kialakítására, a jól felszerelt tornaszoba aktív mozgásra ad lehetőséget, melynek eszközigényét pályázatok útján nyert összegből vásároltuk.

Udvarunk kicsi ugyan, de ligetes-árnyas, sokfajta mozgásra inspiráló játékkal felszerelt.

Szoboszlói Úti Tagintézmény:

Óvodánk környezeti elhelyezkedését tekintve jó adottságokkal rendelkezik. Zöld övezetben családi házak veszik körül, az épület jellegével beleillik, környezetébe. 1930-ban 2025m²-es ingatlanon épült, műemlék jellegű épület többszöri felújítás, korszerűsítés következtében jó állagú, csoportszobák, kiszolgáló helyiségek otthonosak, esztétikusak. Az óvoda 85 férőhelyes, négy csoportos.

Sajátos arculatunk kialakításában meghatározó körülmény, hogy gyermekeink a közeli lakótelepen, emeletes házakban élnek, ezért a környezeti nevelés, a környezet szeretete, védelme nagy hangsúlyt kap a nevelőmunkánk során. Büszkeségünk az épületet kiegészítő, tágas, gazdag zöldövezettel rendelkező udvarunk. Megtalálható a bogarakat rejtő füves bokros rész, a munkát biztosító virágos kert, homokozó, közlekedési gyakorlópálya. Árnyékot nyújtó öreg, nagy lombú és a jövőt idéző üde, ifjú fáink alatt a gyermekeket mozgásra inspiráló fajták, torna-, mászó eszközök hívogatják, melyeket folyamatosan karbantartunk, felújítunk és pótolunk.

Csoportjaink nincsenek elszigetelve egymástól, nyitottak, átjárhatóak, óvodapedagógusaink átlátják, segítik, figyelemmel kísérik egymás szakmai munkáját, melynek aktív segítői a dajka nénik.

A gyermekek fő tevékenységi formájára, a játékra, mozgásra alapozva szervezzük a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.

4.3. Humán erőforrás

Munkakör megnevezése	Ifjúság Utcai Óvoda	Sziget-kék Tagintézmény	Szoboszlói Úti Tagintézmény	Összesen
Óvodapedagógus	15	6,5	8,5	30
Óvodapszichológus	1	-	-	1
Fejlesztőpedagógus	1	-	-	1
Pedagógiai Asszisztens	2	1	1	4
Dajka	7	3	4	14
Óvodatitkár	1	1	1	3
Konyhai dolgozó	2	1	1	4
Udvaros-karbantartó-eljáró	1	0,5	1	2,5
Takarító, egyéb	2	1	-	3
Összesen:	32 fő	14 fő	16,5 fő	62,5 fő

Ifjúság Utcai Óvoda:

Az óvoda személyi feltételei jónak mondhatóak, sokoldalúan képzett kollektíva dolgozik évek óta együtt. A dolgozók életkora 30 és 60 év között arányosan szóródik, ami lehetőséget ad a tapasztalatok összevetésére, kölcsönös segítségre, képzésre stb. A különböző generációhoz tartozó munkatársak kimondottan jó kollektívát alkotnak, aminek a kellemes munkahelyi közérzeten túl eredménye a minimális fluktuáció is.

Évek óta hatékonyan működő munkaközösségek színesítik, teszik színvonalassá pedagógiai munkánkat. A csoportban dolgozó óvónői párok, valamint a dajka szoros, őszinte - mindenkor a gyermek fejlődését figyelembe véve - munkakapcsolatban dolgoznak.

Sziget-kék Tagintézmény:

A nevelőtestület összetétele ideális, fiatalok és több évtizedes szakmai gyakorlattal rendelkezők egyaránt alkotják.

Jó felkészültséggel rendelkeznek, ismereteiket önképzéssel, továbbképzéssel folyamatosan gyarapítják. Az óvoda dolgozóinak elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Eredményesen működő munkaközösségünk segíti intézményi szinten a nevelőmunka hatékonyságának javítását.

Szoboszlói Úti Tagintézmény:

Az óvodánk személyi ellátottsága jónak mondható, 16,5 fő alkalmazott látja el a gyermekeket. Az óvodában folyó nevelőmunkát tagintézmény vezető irányítja. A nevelőtestület összetétele ideális, fiatalok és több évtizedes szakmai gyakorlattal rendelkezők egyaránt alkotják. Jó felkészültséggel rendelkeznek, ismereteiket önképzéssel, továbbképzéssel folyamatosan gyarapítják. Az óvoda dolgozóinak elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. A hosszú évek óta eredményesen működő munkaközösségünk segíti intézményi szinten a nevelőmunka hatékonyságának javítását. Ennek köszönhetően, 2013-ban óvodánk elnyerte a Vidékfejlesztési Minisztérium által adományozott „Zöld Óvoda” címet, majd 2019-től Örökös Zöld Óvoda címet kapott.

4.3.1. A nevelőtestület képzettségi mutatói:

	Ifjúság Utcai Óvoda	Sziget-kék Tagintézmény	Szoboszlói Úti Tagintézmény
Főiskolán, óvodapedagógusi szakon végzett pedagógusok száma (fő)	16	7	9
Másoddiplomás képzésben részt vett pedagógusok száma (fő)	2	2	2
Szakvizsgával rendelkező pedagógusok száma (fő)	6	1	4
Ped.I. minősített pedagógusok száma (fő)	3	5	5
Ped.II. minősített pedagógusok száma (fő)	9	1	4
Mesterpedagógus minősített pedagógusok száma (fő)	3	0	0

Pedagógiai munkát közvetlenül segítő, végzettsége:

	Ifjúság Utcai Óvoda	Sziget-kék Tagintézmény	Szoboszlói Úti Tagintézmény
8. általános	0	0	0
Dajka képzés	5	3	2
Egyéb szakmunkás	1	1	0
Érettségizett	5	4	3
Főiskolai végzettség	2	0	1

4.3.2. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

A gyermekekkel foglalkozó dolgozók a szakképesítésük mellett a pedagógiai programunknak mind tökéletesebb megvalósításának megfelelő továbbképzéseken vettek, s vesznek részt, így számos hasznosítható képesítéssel, képzettséggel rendelkeznek.

A tanfolyamok kiválasztásánál figyelmet fordítottunk arra, hogy mindig olyan korszerű ismeretekre tehessen szert a pedagógus, ami beleillik érdeklődési körébe és nem utolsó sorban pedagógiai célkitűzéseinknek is megfelelően.

Óvodapedagógusaink nyitottak, innovatívak és fogékonyak az újra, nagyon szívesen vesznek részt minden olyan továbbképzésen, amely számunkra értékes és új információkkal szolgál, amelyeket a mindennapi nevelőmunkában a gyermekekkel való tevékenységek során hasznosítani tudnak.

Az intézmény így támogatja pedagógusai részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.

5. Óvodakép

Óvodánkban a gyermekeink s felnőttek kapcsolatára a pozitív érzelmi viszony jellemző, minek következtében minden egyes gyermeknek – beleértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket is (sajátos nevelési igényű gyermek: SNI, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: BTMN, kiemelt tehetséges gyermek, hátrányos: HH és halmozottan hátrányos helyzet: HHH gyermek valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek - ismerjük a testi, lelki szellemi szükségleteit, s akik jól érzik itt magukat, mert egyénileg változó igényeiket kielégítjük és kielégíthetik, s ezzel egyidejűleg teljes érzelmi biztonságban élnek. Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes előítélet mentes s a magas színvonal biztosítja a meglévő hátrányok csökkentését.

6. Jövőkép

Intézményünk valamennyi dolgozója elméleti és gyakorlati tudásával, gyermekszeretetével s tiszteletével segít abban, hogy óvodásaink egyéni képességeik oly módon fejlődjenek, hogy ezzel megalapozzuk az élethosszig tartó tanulás igényét s mind eközben olyan kompetenciákat sajátítanak el, melyek alkalmassá teszik őket az egyre magasabb szinten való megfelelésnek, kihívásnak.

E jövőkép megvalósulása érdekében a részletesen is megfogalmazott Óvodakép, Gyermekkép, Pedagógusképben meghatározottaknak mindenkor maximálisan eleget teszünk.

7. Gyermekkép

Az Ifjúság Utcai Óvodába és Tagintézményeibe járó gyermekek az óvodai élet során az őket megillető jogok figyelembevételével, olyan egészséggel, edzettséggel, valamint olyan képességekkel és készségekkel rendelkeznek, melynek segítségével biztosított az iskolai közösségbe történő beilleszkedésük, s melynek birtokában megfelelő együttműködési készséggel, kreativitással, önállósággal helyt tudnak állni, miközben személyiségük szabadon mind teljesebben bontakozik ki.

8. Pedagóguskép

Természetes viselkedésünk, magatartásunk – melyben az elfogadás, tolerancia, az egyéni megközelítése érvényesül – védelmet, biztonságot jelent óvodásaink számára, melynek hatására a segítőkészséget helyezzük előtérbe a folyamatos számonkérés helyett, s ahol mindenkor barátságosak, megértőek, együtt érzőek, nyitottak vagyunk a ránk bízott gyermekkel szemben, figyelembe véve a **kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket**.

A pedagógusok jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során maximálisan figyelembe veszik a gyermeki esélyegyenlőséget, illetve egyenlő bánásmód biztosításának követelményét.

Az óvodapedagógusok tisztelik a gyermekek személyiségét, képesek mindenkit megérteni az értékeit, és a személyiségfejlesztésnél változatos módszereket alkalmaznak.

Elvárás az óvodapedagógussal szemben:

- Önelemzési tapasztalatait felhasználja pedagógiai munkája színvonalának emelésére.
- Azonosul a modern pedagógus szerepekkel, reális énképpel rendelkezik.
- Az óvodapedagógus és az őket közvetlenül segítő munkatársai az aktuális igény és érdeklődés alapján folyamatosan vesznek részt a helyi, és az országosan rendezett továbbképzéseken, és szakmai rendezvényeken.
- Az önképzés belső igény, a minőségi munka egyik biztosítója. Ennek érdekében folyamatosan tájékozódik az aktuális tudományos és módszertani újításokról, mind nyomtatott mind online formában, melyet kellő kritikai érzékkel épít be saját mindennapi munkájukba. A megszerzett tudást megosztja az intézményen belül és kívül, élő szakmai kapcsolatot alakítva ki más óvodák óvodapedagógusaival is.
- Aktívan részt vesz szakmai együttműködést segítő online fórumokon, megismerve ezzel más intézmények, pedagógusok szakmai munkáját, mely szintén az önképzést támogatja.
- Az önképzés során megismert új módszereket, tudományos eredményeket ahol lehetséges felhasználja pedagógiai gyakorlatában.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a megjelent pályázatokat, az intézmény innovációs munkájában kapott feladatokat önállóan, pontosan és megbízhatóan képes ellátni. Tevékenységével, pozitív ötleteivel hozzájárul az intézmény fejlődéséhez.

9. Az Ifjúság Utcai Óvoda és Tagintézményeinek sajátos arcadatai

Ifjúság Utcai Óvoda:

Nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a gyermekek közvetlen tapasztalás útján ismerkedjenek a természeti és a társadalmi környezetükkel. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minden olyan tevékenységben vegyenek részt, mely megalapozza a környezet tisztelőt, megbecsülését, óvását, védelmét és a környezettudatos szemléletmód kialakulását.

Fontos számunkra, hogy a gyerekek megszeressék a mozgást, legyen örömforrás számukra, a későbbi időben életcélként tekintsenek az aktív sportolásra. Korszerű sportpályánkkal, tornatermünkkel, műfüves tágas udvarunkkal, változatos tornaeszközökkel segítjük a mozgásfejlődést mindezeket ovifoci és oviröpi programmal segítjük.

Kiemelt jelentőségű az óvodai nevelőtevékenységünkben az anyanyelv és a kommunikáció különböző formáinak tervezett fejlesztése. Kommunikációs nevelésünk átfogja az óvodai élet egész területét. Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek beszédkedvének fenntartására, ennek érdekében naponta szervezünk anyanyelvi játékokat mesélünk, verselünk rendszeresen látogatói vagyunk a könyvtárnak és a bábszínháznak. Mindezek tekintetében kiemelt nevelési területünk: a környezeti, a mozgás és egészséges életmódra, valamint az anyanyelvi nevelés.

Sziget-kék Tagintézmény:

„Zöld Óvoda”-ként kiemelt nevelési feladatunk a szűkebb és tágabb környezetünk védelmére, és fenntarthatóságára nevelés, a környezettudatos szemlélet alakítása. Fontos számunkra az érzelmekkel, élményekkel kísért tapasztalatszerzés, a pozitív környezeti attitűd kialakítása, melyben nyitottá, kíváncsivá válnak a gyermekek. Belvárosi óvoda lévén és az állatok szeretetére nevelés fontosságát figyelembe véve elindítottuk a „Madárbarát Óvoda” programot, melyben értéként kezeljük az állatvilággal való ismerkedést, kiemelten a madaraink védelmét, megóvását.

Fontos feladatunk az egészséges életmódra nevelés. A mindennapos mozgás mellett, az életmódbeli szemlélet alakítására is figyelünk. „Biztonságos Óvoda” címmel rendelkezünk. Jól felszerelt tornaszobánk, tágas csoportszobáink, árnyas udvarunk változatos, és biztonságos lehetőséget teremtenek a mozgáskultúra fejlesztésére. Fokozott hangsúlyt fektettünk az anyanyelvi-és kommunikációs képességek alakítására. A helyi sajátosságokat figyelembe véve saját, a nevelőtestület által kidolgozott Anyanyelvi játékgyűjtemény segítségével támogatjuk a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

Intézményünk csatlakozott a „Boldog Óvoda” programhoz. Boldogságórák keretében, boldogságérzetet fokozó játékos tevékenységekben segítjük a gyermekek pozitív, optimista életszemléletének formálását. Fontos számunkra a gyermekközpontú, szeretetteljes, befogadó nevelés, a nyugodt légkör, melyben a gyermekek egyéni képességei kibontakozhatnak.

Szoboszlói Úti Tagintézmény:

„Zöld Óvoda” –ként kiemelt nevelési feladatunk a gyermekek közvetlen környezetének megismerése, gondozása és megóvása. A természettel, környezettel való ismerkedést helyi sajátosságainkra építve, szűkebb természeti és társadalmi környezetünkből kiindulva valósítjuk meg. Arra törekszünk, hogy a fokozatosan táguló világot folyamatában, fejlődésében, összefüggéseiben személyes tapasztalatok által ismerjék meg a gyermekek. Célunk a természet felfedezése során a környezettudatos nevelés és a természetszerető, természetvédő szemléletmód megalapozása. Óvodánk udvarán a 30-40 éves fák között számos madárfaj megtalálható, akiről egész évben folyamatosan gondoskodunk, ezért csatlakoztunk a „Madárbarát Óvoda” programhoz is.

2019-ben elindítottuk a „Boldog Óvoda” programot, melynek segítségével kiemelt feladatunk a boldogságra való képesség erősítése, kibontakoztatása. Célunk a pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tisztelőtének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.

10. Nevelésünk célja

Az egyenlő hozzáférés biztosításával a személyiség harmonikus testi és szociális fejlődés elősegítése, olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, mely hatására lehetőség nyílik az **egészséges életmód szokásainak** valamint az **egészséges életvitel** igényének alakítására, a gazdag szókinccsel kifejező kommunikálásra, s ahol a gyermek képesség- és készségfejlesztése egyéni sajátosságait, fejlődési ütemét figyelembe véve - mentális, szociális, intellektuális, pszichés – átfogó komplex rendszerben történik az óvodai nevelés.

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény szellemében a **hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek** esélyegyenlőségének növelése a hátrányok csökkentése egyéni szükségleteiknek megfelelő fejlesztése, **tehetségek gondozása**, felkészítés az iskolai élet megkezdéséhez.

11. Nevelésünk feladatai

- Nyugodt, barátságos környezet, feltételeinek megteremtése, melyben, a gyermek biztonságban, jól érzi magát.
- A pedagógus célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességeik, készségeik fejlesztése, úgy hogy tevékenységek által (esetleg játékos formában) szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket, jártasságokat, fejlődjék teljes személyiségük.
- A gyermekek koruknak, fejlettségüknek megfelelően ismerjék, tartsák be az **egészséges életmóddal, egészséges életvitellel, környezetvédelemmel** kapcsolatos szokásokat, szabályokat.
- Óvodáskor végére érhetően, folyamatosan, gondolataikat, érzelmeiket gazdag szókinccsel kifejezve kommunikáljanak.
- A gyermekek egyéni sajátosságait, fejlődési ütemét figyelembe véve képességfejlesztéssel jussanak el az iskolaérettség szintjére.
- **A sajátos nevelési igényű gyermekek** integrált körülmények között egyéni fejlesztéssel, szakember segítségével fejlődjenek.
- Valamilyen hátránnyal küzdő gyermek érdekében integrációs programunk tartalmi elemeit tudatosan állítjuk a nevelés folyamatában.
- A **tehetséges gyermekek** egyéni képességei felszínre kerülnek fejlődnek.
- A **tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek** a pedagógus segítségével is jussanak el az iskola érettség szintjére.

12. Nevelési elveink, módszereink

Az óvodai élet egésze folyamán-, minden időpontjában, valamennyi területén – érvényesüljön az **egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés**, melynek során minden gyermek önmagához képest fejlődik.

Az óvodai nevelésben történő bekapcsolódás során az **egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség** biztosítása is érvényesüljön.

- Az óvoda biztosítson megfelelő szakmai és intézményi háttérrel az intézménnyel jogviszonyba lévő gyermekek számára.
- Az egyén és a közösség szempontjából az ún. belső értékek bírjanak jelentőséggel.
- Az értelmi képességekben, készségekben, teljesítőképességekben, érzelmi megnyilvánulásokban fellelhető különbséget az óvodapedagógus:
  - ismerje meg, majd
  - tervezze nevelőmunkáját
  - minden gyermekben fellelhető pozitívumokra hívja fel a figyelmet, s erősítse azt
  - a gyengeséget, tájékozatlanságok körülbírásként, megértéssel kezelje
  - a visszafogottabban megnyíló, megnyilvánuló gyermekekre fokozott empátiával figyeljen.
  - az **eltérő képességű, készségű gyermekek** felzárkóztatására fordítson külön gondot, sok dicsérrel juttassa őket sikerélményhez
  - törekedjen arra, hogy az egyéni teljesítmények elismerése a társak részéről is megnyilvánuljon.
- Minden gyermek önbecsülését, önbizalmát erősítse sikereik értékelése, elismerése, értékeik hangsúlyozása által.
- Az óvodapedagógus a **kiemelkedő képességű gyermekekről** is gondoskodik úgy, hogy ne hozza őket „sztár” helyzetbe, de őrizze meg és fejlessze, ezen képességeket.
- Az **egyéni bánásmód** során eddig nem érintett – makacsság, dacosság, bohóckodás, elkényeztetettség, szeretethiánya, elhanyagoltság – mint **egyéni bánásmódot igénylő** esetek kezelése során az óvodapedagógus nem feledkezhet meg a modell szerepéről. Ennek megfelelően magatartásában mindenkor legyen: empátikus, türelmes, tapintatos, megértő, szeretetteljes, következetes.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus ismeri az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapidokumentumokat. Rendelkezik szaktudományos és művészeti ismeretekkel, amiket az óvodai tevékenységeken keresztül közvetít. Ismeri a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszereket és ennek megfelelően választja meg alkalmazott módszereit az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően.
- A pedagógus a gyermekek ismeretében, azok egyéni képességeihez viszonyítva értékeli az elért teljesítményt, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Kiemelt figyelemmel kíséri a **különleges bánásmódot** igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítését, egyéni fejlesztését.
- Az együttnevelés során (**SNI, BTMN gyermekek**) az óvodapedagógus érzékeltesse a másság elfogadását a gyermekcsoportban.
- **Magatartás zavaros** gyermekek esetében külön figyeljen oda a határozott, meleg, attitűdök alkalmazására.
- A **tehetség ígéret**ek felismerése, fejlesztése tehetséggondozó program kimunkálása.
- A **tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek szüleivel való kapcsolatfelvétel, fejlesztő program kidolgozása, átadása.**
- A nevelés-tanulás szerves egységet képez pedagógiai munkájában.
- Törekedjen a komplex személyiségfejlesztésre, a gyermeki önállóság kibontakoztatására.
- Értékeléseit, visszajelzéseit a gyermeki önértékelés fejlődése érdekében fogalmazza meg.

13. Az óvodai nevelés általános céljai, feladatai

Egészségfejlesztési Program

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

13.1. Az egészséges életmód alakítása, az egészségfejlesztés célja

Cél:

A gondozás folyamatában a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, melynek során elősegítjük a növekedést, fejlődést, az egészség megőrzését, az egészséges életmód, s annak igényének kialakítását.

A gyermek egészségének megőrzése, egyéni állapotában bekövetkező egészségromlás megakadályozása.

Intézményünkben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jólétben egészségét és annak állapotát hatékonyan fejlesztő az intézményben rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. A gyermek egészségi állapotának kedvező irányú befolyásolása az óvodai élet mindennapjaiban.

Feladat:

- Azoknak az alapképességeknek az elsajátíttatása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik korrigálják.
- Egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás alakítása.
- A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, mely biztosítja a kisgyermek egészséges fejlődését a legteljesebb egészségi teljesítő képességének elérését.
- Az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény fejlődését az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartás visszaszorítását.

Az egészség fejlesztéssel összefüggő feladatok területei:

13.1.1 Egészséges táplálkozás

Feladat:

- Az óvoda központi étrendjével és a szülők segítségével, a magas só- és telített!!! zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését szorgalmazzuk (363/2012. – szorgalmazzuk XII.17.) Korm rendelet 1. mell. III.
- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógus a dajkákkal együttműködve ismerteti meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféléségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágasra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- A szülők támogatásával gyümölcs- és zöldség-nap szervezése.
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféléségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kertet látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltnek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.
- Igényesek az asztal esztétikus rendjére.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Tudják mit kell tennünk, milyen ételeket kell fogyasztanunk, hogy egészségesek legyünk.

13.1.2. Mindennapos testnevelés, mozgás

Feladat:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosítani a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, gyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítsa.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként élnek meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyszleléstük legyen összerendezett.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

13.1.3. Testi-lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése

Feladat:

- Óvoda dolgozói szolgáljanak mintául, modellként a gyermekek számára.
- Minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A szülők ösztönzése arra, hogy otthon is pozitív mintát mutassanak gyermekeiknek.
- A szocializálódás érdekében a televízió és a mobiltelefon használatának csökkentésére nevelés.
- A gazdag nyelvi önkifejezés érdekében életkornak megfelelő filmek, mesék választása.
- A viselkedési függőségek jelére például: hajtépés, körömrágás, szélsőséges szorongási formák, az óvodapedagógus mindenkor figyeljen föl, keresse ennek okát.
- A családdal való szoros együttműködés.

13.1.4. Bántalmazás és erőszak megelőzése

Feladat:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.

13.1.5. Baleset-megelőzés és elsősegély nyújtás

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel -az óvodai nevelési év, valamint-szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, - a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

13.1.6. Személyi higiéné

Testápolás

Feladat:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvodapedagógus és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.

- Töreksenek a helye orrfűjásra zsebkendőjüket használva.
- Figyeljenek a fogmosó eszközök rendeltetésszerű használatára.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Feladat:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznék.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben
- Vizes, nedves holmijukat kiterítik.

Pihenés

Feladat:

- Az alvás-pihenés nyugodt hangulatához mindennapos mesemondást, mesehallgatást biztosítunk.
- Az egyéni alvási igényeket, szokásokat figyelembe vesszük, ahhoz a lehetőségekhez képest igazodunk (kedvenc játék, párna, takaró, nem alvók csendes tevékenysége).
- Az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” -kel való alvást.
- A kényelmes alvás érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes „alvós” ruha használatára.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek.

13.1.7. Környezeti higiéné

Feladat:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda tisztaságának megóvása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.
- Az udvar tisztántartása, gondozása.
- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).
- Az ajtókat kilincstüknél fogva csendesen nyitják és csukják.
- Az eszközökre vigyáznak, balesetmentesen használják.
- Észreveszik a rendetlenséget, s önállóan szüntetik azt meg.

13.1.8. Zajvédelem

A zajszennyezés a különböző forrásokból származó környezeti zajnak való kitettség. A zaj nagy hatással van az egészségre, az életminőségre és a mentális egészséggel kapcsolatos mutatókra. A 21. század egyik kihívása, hogy a gyermekeket a nagy hangteljesítményszintű zene hallgatása, a zárt terű előadó-helyiségekben és az egyéb rendezvényeken nagy hangerővel kisugárzott akusztikus jelek hosszú távon végleges halláskárosodással fenyegetik. A nevelési-oktatási intézményekben elektroakusztikus eszköz igénybevétele mellett tartott foglalkozáson, valamint a nevelési-oktatási intézményben vagy a nevelési-oktatási intézmény által szervezett elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen a gyermekek is részt vesznek, a gyermekek zajvédelmére különös figyelmet kell fordítani. Az olyan elektroakusztikus hangosítású rendezvényen, amelyen 0-6 év közötti gyermekek vesznek részt, a hangnyomásszint nem haladhatja meg a $L_{Aeq} M30$ 75 dB értéket. Ezért az intézmény igazgatója a felelős.

13.1.9. Az allergiás, az anafilaxiára, a diabéteszes valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

Feladat:

- Az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen való részvétel biztosítása pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy részére.
- Az 1. típusú diabéteszrel élő gyermekek speciális ellátásának biztosítása.
- Súlyos allergiás sokk kialakulásának kezelésére szolgáló EpiPen injekció hozzá férhető helyen való tárolása szakszerű alkalmazása.
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátásának biztosítása.

Részletes folyamatleírás (ld. SZMSZ 13.2., 13.3., 13.4.)

Intézetünk a program megvalósulását a védőnő részvételével támogatja, mely részvétel felkérés alapján a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ 6. bekezdésében meghatározottak szerint történik.

Debrecen, 2024. október.....31.....

Dr. Papp Csaba
Igazgató

DE KK Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet

13.2. Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A közösségi magatartás a családban alapozódik meg. A sajátos nevelésű igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/segítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben történő integrált nevelés. Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az óvoda tovább fejleszti a társas együttélést, mely biztosítja a gyermek szociális magatartásának kialakítását, a közösségbe való beilleszkedését, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörben. Az óvodapedagógus a gyermekek szocializációs sajátosságait és azok pszichológiai hatásait, valamint a **kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket** ismerve rendelkezik olyan módszerekkel, amelyek segítik a közösség kialakulását, fejlesztését, és a közös óvodai rendezvényeken azok gyakorlati megvalósulását.

Cél:

A közösségi nevelést használjuk a nevelés folyamatában cél-, eszköz-, feladat- és módszerként. Ezért a különböző közösségi tevékenységeken és kapcsolatrendszereken keresztül fejlődjön a gyermek közösségi magatartása, érzelmei, s a nevelés segítse, serkentse a szocializációt.

Feladat:

- A csoportok közösséggé formálása:
  - közös tevékenységekkel
  - személyes, meghitt kontaktusteremtéssel
  - átélt események megvitatásával
- A csoport tagjai kerüljenek érzelmileg közel egymáshoz, s az óvodapedagógushoz, s örömmel vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Formálódjon kooperációs- és kommunikációs képességük.
- A gyermek a társas kapcsolatok és a közös tevékenység segítségével a mindennapi életben helyét gyorsabban, eredményesebben találja meg.
- Egyénisége, pozitív személyiségjegyei úgy alakuljanak, hogy az a közösséget is pozitív irányba befolyásolja.
- Nyugodt, barátságos környezet s feltételek megteremtése, melyben a gyermek jól érzi magát.
- Szükséges, hogy az óvodába lépéstől kezdve kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket: az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze. A csoportszoba kialakításában az óvodapedagógus támaszkodjon a gyermekek ötleteire, s engedje őket a nap folyamán is rendezkedni.
- A gyermek „én” tudatának alakítása, önkifejezési törekvések lehetőségeinek biztosítása, segítése.
- Az óvodapedagógus legyen a közösségi élet irányítója, aki a gyermek számára modell és példakép, az óvoda más dolgozóival együtt:
  - értékrendet
  - viselkedési formát közvetítenek, odafigyelve a **kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre (SNL, BTMN, HH, HHH, tartós gyógykezelés alatt álló)**
  - azonosulásra készítetnek
  - egyéniségétől, felkészültségétől is meghatározottan szervezi a gyerekek napi tevékenységét
- Az óvodapedagógus és gyermek közötti igazi, nyílt, őszinte viszony megteremtése, határozott, következetes, szeretetteljes magatartáson át.
- A gyermeknek az óvoda valamennyi dolgozója is a pozitív értékrendet közvetítse.
- A közösségi emberré válásban legyen meghatározó a kortársi kapcsolat közös élményekkel, tevékenységekkel. Elősegítjük, hogy ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét. Csodálkozzon rá a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ez alapja a szülőföldhöz, családhöz való kötődésnek a nemzeti identitástudat megalapozásának. Ezekkel segítjük a gyermekek erkölcsi tulajdonságának akaratának fejlődését, a keresztény kulturális értékek a haza szeretet, szokás és normarendszer megalapozását.
- Átlagosat meghaladó figyelmet kell szentelni a zárkózott, visszahúzódó gyermekekre.
- Az óvodapedagógus vegye észre, s erősítse az egyénre jellemző jegyeket, biztosítson teret a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek s azokat észrevesse és tudatosítsa a többiekben is. Lehetőséget teremtünk a természetes társas szükségletek kielégítésére, a különbözőségek elfogadására és tiszteletére.
- A gyermek váljék képessé az akaratát alávetni úgy, hogy közben tudatosodjon felelősségérzete és kötelességtudata a közös célért.

Az óvodapedagógus feladata:

- A pedagógus harmonikus érzelmi biztonságot adó légkör megteremtésére törekszik, melyben a gyermekek egyénileg változó igényeiket kielégíthetik.
- Természetes viselkedését, magatartását, az elfogadás, a tolerancia, az együttérzés jellemzi, mely modell

érték a gyermekek számára.

- Az óvodapedagógus minden gyermek egyedi sajátosságait figyelembe véve segíti elő, hogy a gyermekek elfogadják egymást **(beleértve a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket)** legyenek egymás felé nyitottak, és képesek legyenek alkalmazkodni.
- Tiszteletben tarja az eltérő kulturális háttérrel rendelkező gyermekek értékeit, szokásait, hagyományait, és a gyerekekben is kialakítja a mások elfogadásának képességét.
- A csoportjában segíti a barátságok kialakulását, a közösségen belül lehetőséget teremt az együttműködésre, az óvodai és óvodán kívüli programok szervezésével.
- A kapcsolattartás, és az együttműködés, valamint a gyerekek közötti társas kapcsolatok támogatása érdekében célszerűen használja a digitális eszközöket.
- A pedagógus a gyermek megnyilvánulásaira folyamatosan reagáljon, a helyes magatartás és viselkedés megerősítésével. A gyermekekkel közösen alakítsa ki szabályokat és értékelési szempontokat, melyek nagyban hozzájárulnak a konfliktusok megelőzéséhez.
- Személyes példával erőszakmentes megoldásokat alkalmazva elindítja a gyermeket egy olyan konfliktuskezelő magatartás felé, mely az alkalmassá teszi saját konfliktusainak elviselésére, önálló megoldására.
- **BTMN-s gyermeknél felveszi a kapcsolatot az óvoda, fejlesztő pedagógusával, aki Egyéni fejlesztési tervet készít és rendszeresen foglalkozik a gyermekkel.**
- **Együttműködik a különböző szakemberekkel a gyógypedagógus iránymutatásait beépíti a pedagógiai folyamatokban.**
- **Tartós gyógykezelésben részesülő óvodába nem járó gyermekeknek segítséget nyújt, szükség esetén szakemberhez irányítja.**
- **Az óvoda fejlesztő pedagógussal konzultál.**
- **Alkalmazkodik az eltérő képességekhez az eltérő viselkedésekhez.**

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek igényévé válnak az eddig már kialakult szokások, melyeknek szívesen tesznek eleget.
- Aktívan, önként vesznek részt a közös tevékenységekben.
- Figyelmesen és türelmesen hallgatják meg egymást és a felnőtteket.
- Tisztelettel viselkednek egymással, s a felnőttekkel, vigyáznak a munka eredményeire.
- Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Érdeklődnek egymás iránt, érdekli őket társuk munkája, mondanivalója.
- Önként és önállóan nyújtanak segítséget.
- Bízna önmagukban, s társaikban.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják a felnőttek, s egymás kérését, s követik azt.
- Figyelnek a metakommunikatív jelzésekre.
- A különböző tevékenységek által megkívánt magatartási formákat vállalják, teljesítik.
- A közösség számára hasznos feladatot végeznek, s tudják is, hogy ezt a csoport érdekében végzik.
- Az elkezdett munkát figyelmeztetés nélkül befejezik.
- A vállalt feladatért felelősséget éreznek, mert akkor is elvégzik, ha az már számukra nem érdekes.
- Képesek az együttműködésre, elfogadják az alá-fölérendeltségi viszonyokat.
- Bátran vállalkoznak önálló véleményalkotásra.
- Igazat mondanak.
- A gyermek erkölcsi tulajdonságai közt szerepel.
- **A kiemelt figyelmet igénylő (SNI) gyermek beilleszkedése a közösségbe.**
- **A kiemelt figyelmet igénylő (SNI) gyermek a közösségbe önmagához képest való eredményes fejlődése.**

13.2.1. Boldog Óvoda Program

Cél:

A pozitív pszichológia eredményeire építve adjunk ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez kidolgozott Boldogságóra programmal. Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élményben gazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet.

A pozitív pszichológia szemléletében olyan élménypedagógiai módszertan alkalmazása, amely támogatja az óvodáskorú gyermekek boldogságra való képességét. Az önismeret, valamint a megküzdési képesség fejlesztése által a lelki egészség fenntartásához szükséges kompetenciák erősítése.

Feladat:

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

A 3-6 éves korú gyermekek hétköznapi életének teljesebbé tétele. A megküzdési képességeik fejlesztése, hozzásegítve őket ahhoz, hogy problémahelyzethez illő megküzdési stratégiákat alkalmazzanak. A pozitív énkép erősítése. Társas kompetenciák fejlesztése. Az empátia, a társas figyelem, a szeretet és a tisztelet fejlesztése által, a társas kapcsolatok erősítése. Pozitív életszemlélet kialakítása. Annak támogatása, hogy az élet nehézségeire kihívásként tekintsenek, amely a siker és a felemelkedés lehetőségét hordozza magában. A program során pozitív, szeretetteljes légkör kialakítása, amely biztonságos keretet kínál a gyermekeknek a fejlődéshez.

Az óvodapedagógus feladata:

- Lépésről lépésre megismertetni a gyermekekkel, a 10 egymásra épülő téma segítségével a boldogság különböző összetevőit és feltételeit.
- Lehetőséget adni a gyermekeknek az érzelmeik kifejezésére, a számukra érzelmileg nehezen megélt események feldolgozására.
- Segíteni a gyermekek közösségbe illeszkedését, a társas életre való felkészítését.
- Megbeszélni az ovisokat érintő kérdéseket és napi problémákat.
- Játékos formában megoldást kínálni a gyermekeket érintő kihívásokra.
- Fejlesztő gyakorlatokkal szinte észrevétlenül építeni a gyermekek az önbecsülését és a pozitív énképét.
- Támogatni a gyermekeket a pozitív életszemlélet kialakításában.
- Különböző gyakorlatokkal szélesíteni a gyermekek látókörét és gondolkodásmódját.
- Közösségi feladatokkal fejleszteni a gyermekek problémamegoldó képességét.
- Segíteni a gyermekek akaratának fejlődését (a dackorszak, hisztik megjelenése) jól kezelni, megfelelő módon levezetni a feszültséget.
- Megoldási stratégiákat kínálni az óvodai konfliktushelyzetek megoldására.
- Hozzásegíteni a gyermekeket még több pozitív élmény felfedezéséhez, befogadásához.
- Óvni a gyermekek mentális egészségét.
- A program 10 témakörének segítségével, a boldogság megéléséhez szükséges kompetenciák, és képességek fejlesztése.
- Pozitív szemléletmód a foglalkozások során: a gyengeségek helyett az erősségek hangsúlyozása, azok konkrét dicsérettel történő kiemelése.
- Az érzelmeik kifejezésének és megélésének támogatása, pozitív és negatív érzelmeik esetén is.
- Teret adni a gyermekek személyes, és társas problémáinak, konfliktusainak megbeszélésére.
- A társas kapcsolatok épülésének támogatása.
- A hálára való képesség gyakorlásával a gyermekek pozitív életszemléletének támogatása.
- Optimista életszemlélet kialakítása, hogy a gyermekek képesek legyenek a negatív életeseményekben is megtalálni a pozitívumokat.
- Annak támogatása, hogy a gyermekek a kudarcokban is meglássák a tanulás és a fejlődés lehetőségét, és képesek legyenek épülni azok által.
- Adekvát megküzdési stratégiák tanítása.
- A gyermekek célkitűzésének, és a cél elérésére irányuló magatartásának támogatása.
- A megbocsátás képességének fejlesztése.
- A boldogság hosszú távú fenntartásának lehetőségeit megtanítani a gyermekeknek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek a közös tevékenységek révén tapasztalatokat szereznek a kooperatív együttműködésre épülő tevékenységekben.
- Toleránsak és érdeklődők lesznek egymás iránt.
- Szituáció-érzékennyé válnak.
- A pozitív élmények hatására szokásrendszerükben továbbviszik a közös tevékenységek igényét, örömet.
- Alakul viselkedéskultúrájuk.
- Átélik a közös sikerek örömet.
- Képessé válnak összefogásra, alkalmazkodásra.
- A gyermekek képesek hatékonyan ápolni társas kapcsolataikat.

- Tisztában vannak a társas kapcsolatok jelentőségével, ezért törekednek azok pozitív fenntartására.
- Képesek az empátiára, a tiszteletre és a hálára.
- Képesek a társas környezetben az alkalmazkodásra, és az önérvényesítésre is.
- Önérvényesítés esetén, aszertív módon fejezik ki igényeiket és szükségleteiket.
- Pozitív énképpel rendelkeznek. A konkrét, pozitív visszajelzések eredményeképp ismerik erősségeiket.

13.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Az anyanyelvi nevelés fogja át az óvodai élet minden mozzanatát, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés érvényesüljön a nevelőmunka összes területén. Váljon a szocializáció folyamán a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé, s legyen a személyiségük lényeges formáló tényezője.

Feladat:

- A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltése, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédszervek fejlesztése (játékos, légző gyakorlat).
- Aktív és passzív szókincs fejlesztése, szófaji gazdagság megalapozása.
- Hallásfejlesztés (környezet, egymás hangja, hangdifferenciálás).
- Beszédrítmus fejlesztése.
- Nem verbális eszközök fejlesztése (mimika, tekintet, gesztus, testtartás...), egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- A nyelvi hátrányos helyzetű gyermek lemaradásának kompenzálása.
- A jó és kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek továbbfejlesztése.
- Minden óvodapedagógus érvényesüljön az anyanyelvi nevelés komplexitása.
- Minden tevékenységi formában meg kell keresni, s élni kell a nyelvi fejlesztés lehetőségével.
- A könyv szeretetére, megbecsülésére kell szoktatni a gyermekeket.
- A felnőtt-gyermek, a gyermek-gyermek közötti jó társ kapcsolat, a sokrétű tapasztalat, az élmények segítsék elő a kommunikációs helyzetnek megfelelő: hanglejtés, beszédrítmus, hangerő, szünettartás, beszédalképség és a metakommunikáció fejlődését.
- Együttműködés a logopédussal, családdal a megelőzés, korrekció területén.

Az óvodapedagógus feladata:

- A kommunikáció fejlesztése példaadással, bensőséges, nyugodt, kommunikációs helyzetek teremtésével, a gyermekek egymás közötti kommunikációját ösztönzi, lehetőséget nyújt a metakommunikációs ismeretek bővítésére.
- Az óvodapedagógus nyelvi magatartása mindenkor modell értékű, ezért törekszik a nyelvi és nem nyelvi elemek helyzethez illő használatára, közlése világos, érthető, egyszerű és változatos mondat szerkesztésű. Törekszik a szemléletességre, a képszerű kifejezésre, kérdéseivel is fejleszti a gyermekek gondolkodását.
- Kommunikációja, értékelései, visszajelzései egyértelműek, világosak a gyermek számára, a konkrét tevékenységre, teljesítményre vonatkoznak.
- Az óvodapedagógus nyelvi magatartása mindenkor modell értékű, ezért fejleszti nyelvi kultúráját, helyes mintaadással törekszik a nyelvi és nem nyelvi elemek helyzethez illő használatára, valamint közlése világos, érthető, egyszerű és változatos mondat szerkesztésű.
- Az Óvodapedagógus a pedagógiai céloknak, feladatoknak megfelelően szakmai és nyelvi szempontból igényes, a gyermekek életkorának megfelelő nyelvhasználattal rendelkezik (szókészlet, artikuláció, beszédsebesség) a gyermekek értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődése érdekében.
- A beszédhelyzetek kialakítását és a kölcsönös kommunikációt a különböző tevékenységek és a szabad játék szerves részének, fontos elemének tekinti.
- Változatos lehetőséget teremt a gyermekek egymás közötti a kommunikációjának és a metakommunikációjának gyakorlására.
- Az anyanyelvi- kommunikációs magatartásának pozitív modellértéke érdekében tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.

Az anyanyelvi és értelmi nevelés feltételei:

- Tárgyi és személyi feltételek, a felnőttek pozitív példaadása.
- Elegendő idő, beszéltető légkör biztosítása.
- Változatos lehetőségek a kommunikáció és metakommunikáció gyakorlására.
- Egyéni fejlesztés, beszédkommunikáció, tehetséggondozás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen és aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Összefüggően, folyamatosan beszélnek.
- Törekednek a történetek logikái, időrendi sorrendjére.
- Figyelmesen végig tudják hallgatni az óvónőt.
- Többnyire végig várják társuk megnyilatkozását.
- Jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek.
- Tisztán ejtenek minden hangot.

14. Az óvodai élet tevékenységformái célja és feladata, a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

14.1. Játéktevékenység

A gyermek számára a legtöbb élményt, örömet nyújtó tevékenység a játék. Ezért a játéknak óvodánkban meghatározó, kitüntetett szerepe van.

Cél:

A játék kísérelje végig a gyermek egész óvodai életét, legyen az elsődleges, s alapvető tevékenysége, kísérelje az örömszerzést, min keresztül megismeri a világot, a valóság tárgyait, azok tulajdonságát, tapasztalatot szerez, ismerkedik az emberi kapcsolatokkal, magatartással, s ezen keresztül jártasságokra, készségekre tesz szert, tehát személyisége komplex módon fejlődik.

Feladat:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a különféle játéktevékenységek iránt.
- Változatos játékformákkal a gyermekek aktivitásának biztosítása.
- A gyermekek erkölcsi, akarat, tulajdonságainak formálása, kreativitásuk, kommunikációs képességük fejlesztése.
- A szabad játék elsődlegességének, túlsúlyának biztosítása.

A játéktevékenységgel kapcsolatban megkívánt óvodapedagógusi magatartás:

- A játékfeltételek megteremtése során élményekhez, tapasztalatszerzési lehetőségekhez kell juttatni a gyermekeket.
- A pedagógus tudatosan választja meg és alkalmazza az egyéni képességeknek és az életkori sajátosságoknak megfelelő eszközöket.
- Az élményfeldolgozás – játék megkívánja, hogy az óvodapedagógus megfelelő eszközöket biztosítson. A játékeszközök összeállításánál egyaránt figyelembe kell venni a játékfajtákat, a játéktémákat, valamint a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó eszközigényt. A játékeszközökről való gondoskodás nem szűkíthető le a kész játékszerekre. Fontos a félkész elemek biztosítása, s gondoskodás a különböző anyagfélésekről is.
- Az adott időben várható témáknak és tevékenységeknek megfelelő helyet kell biztosítani, mert a „jó” játékhoz tér kell. A csoportszoba és az óvoda udvara sajátosságokhoz igazodóan kell megteremteni illetve folyamatosan biztosítani azokat a feltételeket, melyek mellett a gyermekek nyugodtan játszhatnak.
- Az élmények feldolgozása, eljátszása időigényes, mely időt az óvodapedagógusnak biztosítaniuk kell.
- Az óvodapedagógus magatartása a gyermekekkel történő együttes játék során legyen empátikus.
- A gyermekek számára – az óvodapedagógussal folytatott együttes tevékenysége – legyen motiváló hatású, közöttük létrejövő érzelmi kötődés segítse a személyiségfejlődést.
- Az együttes cselekvés állandó beszélgetéssel párosuljon, így a gyermek kommunikációs, metakommunikációs készsége is jól fejleszthető.
- A csoportszobák adta lehetőségekkel, ötletes megoldásokkal jól kell kihasználni a rendelkezésre álló területet. A bútorokat és felszereléseket úgy a legcélszerűbb elrendezni, hogy minél több szabadterülethez jusson a gyermek.
- Játézsarkokat kell kialakítani, mely lehetővé teszi a bokszokban elhelyezett játékeszközökkel való tartalmasabb játékot, s egyben nyugodtabb légkört is biztosítanak velük.
- A játékeszközök csoportosításában érvényesüljenek a pedagógiai szempontok.

- Az udvart, mint játszóhelyet úgy kell kialakítani, hogy az sokféle játéktevékenységre ösztönözze a gyermekeket (fás, füves, bokros terület, szerepjátékhoz szükséges játékterület stb.).
- A homokozót, s környékét, valamint a teraszt célszerű úgy alakítani, hogy minél több, viszonylag önálló játzócsoporthoz elférhessen.
- Szerepjátékokhoz babaszobák, egyéb eszközök elhelyezése.
- Az udvaron bő lehetőség adódik konstruáló játékokra, ehhez szükséges hely, eszközök (asztalok, székek, szerszámok) biztosítása óvodapedagógus feladat.
- A szabályjátékok – főleg mozgásos – legkedvezőbb helye az udvar, melyet kihasználni minden pedagógus feladata. E tevékenységek megszervezését, lebonyolítását az udvarnak rendezett, nem betonon, sík területén kell megoldani.

A játéktevékenység feltételei:

- Megfelelő hely.
- Nyugodt légkör.
- Élmény, ismeret.
- Elegendő idő.
- Eszközök, anyagok, kreatív tárgyak.

A játéktevékenység fajtái:

- Gyakorló (mozgásos, manipulációs, verbális).
- Szerepjáték (dramatikus játék, bábozás).
- Építő- és konstrukciós játék (barkácsolás).
- Szabályjáték (mozgásos-énekes- értelmi képességet fejlesztő).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek elfogadják társaik elgondolását.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Le tudnak mondani s udvariasan át is adják egy-egy kedves játékszerüket.
- A számukra kevésbé érdekes szerepeket is elvállalják.
- Tudnak játékot irányítani, alkalmazkodnak egymáshoz.
- Tudnak önállóan játékot közösen megszervezni, ehhez szerepeket kiválasztani, játékszereket és eszközöket megválasztani.
- A játzó tagok között tartós, szoros kapcsolat alakul ki.
- A barkácsolás a szerepjáték és a bábozás eszköze, alkotó eleme.
- A barkácsolás során létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban.
- A konstruáló játékokból önállóan készítenek játékelemeket, melyet felhasználnak további játékaikban.
- Konstruáló játékokban bonyolult alkotások létrehozására is képesek, melyben sok egyéni ötlet is megtalálható.
- Örömmel játszanak szabályjátékot, melyben egymást is figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A szabályjátékok nagyobb erőfeszítést, szellemi erőfeszítést is igényelnek.
- Az egészséges versenyszellem uralkodik.

14.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás mindenkor a gyermekek megismerési vágyára, érzelmei beállítódására, önkéntelen figyelmére alapozott megismerési folyamat legyen, amit mindenkor játék, játékosság, s tevékenység kísér.

Cél:

Tanulással, tevékenységek által (esetleg játékos formában) szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket, jártasságokat, fejlődjék teljes személyiségük. A gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességeik, készségeik fejlesztése. **A tartós gyógykezelés alatt álló és e miatt óvodát nem látogatható gyermek fejlesztéséhez meg kell keresni a megfelelő eszközöket és módszereket.**

Feladat:

- A tanulási tevékenységek felépítésében mindig szem előtt kell tartani a nevelési és didaktikai célokat, melyet a feladatok logikus egységével érhet el.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósuljon meg a tanulás, nevelés, ahol a játék kiemelt szerepet kap, illeszkedve a gyermekek aktuális

fizikai és érzelmi állapotához.

- Az óvodapedagógus a tanulás folyamatában mindenkor építsen a gyermeki kíváncsiságra, s az óvodapedagógushoz fűződő pozitív érzelmi viszonyra.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása, gyermek kreativitásának erősítése.
- A tanulásban a szemléletesség elve domináljon, a tanulás megszervezése a gyermekek megfigyelésére épüljön.
- Olyan légkör megteremtése szükséges, melyben a gyermek bátran mer, s tud kérdezni.
- Cselekedtető, változatos, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felajánlása.
- A gondolkodást kezdetben sok-sok cselekvés kövesse, s fokozatosan kell eljutni a képszerű, szemléletes, majd fogalmi gondolkodásig, gyakorlati problémamegoldással.
- A gyermekek önbizalmát differenciált értékeléssel kell növelnünk.
- A tanulás az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósuljon meg.
- A tanulás eredményességét, a gondolkodás fejlettségét a kommunikáció nagymértékben elősegíti. Az óvodapedagógus feladata e vonatkozásban beszédre készítő helyzeteket teremteni.

Az óvodapedagógus feladata:

- Mindennapi munkájában figyelembe veszi a gyermek **egyéni**leg változó igényeit, szükségleteit, érdeklődését – különös tekintettel a **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekekre - amit változatos tevékenységekkel, módszerekkel tart fenn.
- A tevékenykedtetés során a cselekvésbe ágyazott tanulást a közvetlen élményszerzés lehetőségének biztosításával, komplex módon szervezett sokoldalú tapasztalatszerzéssel valósítja meg.
- Céljainak megfelelően használja a digitális eszközöket, képességfejlesztési anyagokat, a még jobb szemléltetés, játékos tanítás-tanulás érdekében.
- A gyermeki kíváncsiság, a sokoldalú érdeklődés kielégítéséhez indokolt keretben használja a modern információfeldolgozási és infokommunikációs eszközöket.
- Megteremti a gyermeki kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés kielégítéséhez a megfelelő tevékenységek, tapasztalati lehetőségek körét, ahol kipróbálhatják önmagukat, teljesítőképségeiket, megadva a tévedés lehetőségét.
- Az önálló problémamegoldó gondolkodás fejlődését különböző problémahelyzetek biztosításával, ok-okozati összefüggések rávezetésével, meglátatásával, felismerésével segíti elő.
- Az óvodai tevékenységekben (játék; vers, mese; ének-zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; külső világ tevékeny megismerése; munka jellegű tevékenységek) az életkori sajátosságok figyelembevételével választja ki az alkalmazott módszereket.
- A tanulás megszervezésénél, felépítésénél legfontosabb szempont az **egyéni fejlettségi** szinthez igazodó **fejlesztési feladatok meghatározása**, személyre szabott pozitív értékeléssel, aminek következtében a gyermek önmagához képest fog fejlődni.
- Problémahelyzetek teremtésével, természetes élethelyzetek szervezésével a felfedezés, kutatás, problémakeresés, megoldás élményének biztosításával teszi élétszerűvé a tanulást.
- Viselkedése, magatartása védelmet, biztonságot jelent óvodásai számára, a segítőkészséget helyezi előtérbe a folyamatos számonkérés helyett.
- Megteremti a nyugodt, barátságos környezet feltételeit, melyben a gyermek jól érzi magát. A gyermekek párhuzamosan végezhető különböző **differenciált tevékenységekben** vehetnek részt **egyéni szükségleteiknek** megfelelően.
- A gyermekek érdeklődésére alapoz, felkelti figyelmüket, melyet fenn is tart változatos módszerekkel, eszközökkel.
- Gazdag értékelési eszköztárából a gyermek életkori sajátosságainak **egyéni szükségleteinek** figyelembe vételével tudatosan választja ki a helyzetnek és az elérendő céloknak leginkább megfelelőt
- Értékelései, visszajelzései a gyermek fejlődése érdekében fogalmazódjanak meg, mellyel célja elsősorban az érzelmi – akaratú élet fejlesztése.
- Értékeli az alkalmazott módszerek bevalását, és ennek megfelelően választja meg további módszereit a tanítás-tanulás eredményességének segítése érdekében, a játékoság elvét figyelembe véve.
- Fontos számára, hogy a gyermekek önként, belső motiváció hatására kapcsolódjanak be a tevékenységbe.
- Terveinek megvalósulását illetően önmagával és munkájával szemben igényes, kritikus.
- A **differenciálás** elvét folyamatosan szem előtt tartva végzi munkáját.
- A szociális tanulás által elsajátítható normákat személyes példaadással segíti, és erősíti illemszabályok, a kommunikáció és az együttműködés területén egyaránt.
- Pedagógiai céljainak megvalósítása érdekében - ha szükségesnek ítéli - lehetőleg használja az óvodában fellelhető digitális eszközöket.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás megszervezése:

Programunk megvalósulásában a tanulás kötött és kötetlen szervezeti formájában egyaránt jelen van. Mindkét forma tudatos, tervszerű pedagógiai munkát igényel.

- A kötetlenség számunkra az önkéntes részvételt jelenti. Tapasztalataink szerint az előkészületeknek olyan felhívó ereje van, hogy nem feltétlenül szükséges direkt módon érdeklődést keltetni.
- A kötött tevékenységi formák szerveződhetnek csoportszinten, ahol a csoport minden tagja egyszerre vesz részt. Minden csoportban ilyen pl. a mozgás, ill. mindennapos testnevelés, valamint a középső és nagycsoportban az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formák. A kötött tevékenységi formák a mozgás és mindennapos testnevelés kivételével a tanulási folyamatban ritkábban előforduló, de jelenlévő forma, amit a pedagógus maga választ meg, figyelembe véve az adott feladatokat, az egyéni fejlettségi szintet, **különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztését** stb.
- A kötött tevékenységi formán belül az ún. frontális formát nem, vagy csak pedagógiai szempontból nagyon indokolt esetben alkalmazzuk. Ezzel szemben a mikro csoportos tevékenykedtetés sok nevelési feladat megoldását teszi lehetővé. Kötött tevékenységi formaként határozzuk meg azt, amikor a csoport nagy része játszik, miközben az óvodapedagógus mikro csoportban tevékenykedik néhány gyermekkel, akik kötelező jelleggel vesznek részt ezeken. Ez a pedagógustól nagy körültekintést igényel: úgy szervez, hogy az ne sértse a gyermek játékát, s más elmélyült tevékenységét se zavarja meg. (Természetesen az érdeklődők bekapcsolódhatnak e tevékenységbe.).

Az egyéni munkaformában **a gyermekek saját tempójuk, fejlettségük, elképzeléseik** szerint oldják meg feladataikat.

14.3. Verselés, mesélés

Cél:

Óvodásaink szeressék a verset, mesét, jussanak sok esztétikai, érzelmi élményhez, s várják, igényeljék a vele való találkozást, így az anyanyelv közegén át mélyítse az önismeretet, segítse, az értelmi fejlődést és erősítse az erkölcsöket, igazságérzetet, fejlessze a nyelvi kifejezőkészséget.

Feladat:

- A gyermekirodalmi érdeklődésének felkeltése.
- Irodalmi élmény-nyújtással a magyar gyermekköltészet a népi dajkai hagyományok a népköltészeti alkotások, mesék, versek megszerettetése.
- A népi-népmesék, népi hagyományok felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi- a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése.
- Anyanyelvi kultúra megalapozása, hagyományápolás.
- Aktív, passzív szókincs bővítése, az anyanyelv gazdagságának ismertetése.
- Kommunikációs készségfejlesztése.
- Érzelmi, erkölcsi, értelmi, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- A könyv szeretetére megbecsülésére nevelés.

Az óvodapedagógus irodalmi neveléssel kapcsolatos feladatai:

- A mesélés, verselés az egész nap folyamán szóban történjen, hiszen ezen életkorban a fejből mondott mese, a szóbeliség hat a gyermekre, oldja igazán feszültségeit.
- Az irodalmi fogékonyság megalapozása.
- A csoport könyvespolcán állandóan legyenek olyan könyvek, melyek közül minden gyermek érdeklődésének, fejlettségének megfelelően tud válogatni.
- A versek, mesék legyenek olyan jól megválasztottak, hogy azt sokszor, újra- és újra szívesen hallgassák a gyermekek, tehát a cél nem a sokaság.
- A mindennapos mondókázásra, verselésre az óvodapedagógus keresse az alkalmat, hiszen a spontán lehetőségek kiaknázása a személyiségfejlődés szempontjából kedvezőbb.
- A mesélésnél a felhívó erő a szokások kialakításában legyen, - a figyelmet ne külsőségekkel keltse fel az óvodapedagógus.
- A meséléshez, átéléshez kívánatos a teljes csend, amit az óvodapedagógus kellő pedagógiai tapintattal, s személyi kapcsolatokat erősítő érzelmi eszközökkel alakít ki.

- A verselés-mesélés célja nem a szöveg megtanulása, hanem élmény nyújtása, a gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- Ábrázolással való kombinálás, bábozás, dramatizálás eszközeivel az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek várják, kérik a mese és versmondást.
- Figyelmesen végig hallgatják, miközben tekintetükön is látszanak a belső képzeleti képek, s érzelmek.
- Kedvelt mesehősük játékaiban, ábrázolásaiban is megjelenítik.
- Ismert meserészletet önállóan bábozzák, dramatizálják.
- Saját mesét szerkesztenek megadott címről.
- A mesében elhangzott kifejezéseket, szókapcsolatokat megjegyzik, s használják azokat.
- Szeretik a könyveket, szívesen nézegetik azokat, vigyáznak rá.
- Maguk is kitalálnak történeteket, s bátran elmondják azt.

14.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, az énekes játék, a zenehallgatás és a tánc a napi tevékenység része, mely a csoportszobában, vagy a szabadban egyaránt játszható.

Cél:

Jussanak olyan zenei élményekhez a gyermekek, melyek felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, s ennek során fejlődik hallásuk, ritmusérzékük, zenei emlékezetük, s zenei alkotókedvük, zenei jártasságokra és készségekre tesznek szert.

Feladat:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, zenei fogékonyságának fejlesztése. Az éneklés és az énekes játékok megszerettetése.
- Zenei készség- és képességfejlesztés.
- Zenei alkotókedvük, mozgáskultúrájuk, esztétikai érzékük fejlesztése.
- Zenei anyanyelvük megalapozása.
- Zenei hagyományápolás.

Az óvodapedagógus zenei neveléssel kapcsolatos teendői:

- A beilleszkedési időszakban az ölbéli játékok során a gyermek megnyugtatása, örömnnyújtása a gyermek számára, s a zenei érdeklődésének felkeltése.
- A személyiség fejlesztése érdekében a sokoldalú és változatos népi gyermekdal-gyermekjátékdal mellett a nemzeti „mozgáskincs”, s a kortárs művészeti alkotások alapjaival is meg kell ismertetni a gyermekeket.
- A napi tevékenységek során az óvodapedagógusnak olyan célokat, feladatokat kell megjelölni, olyan gazdag gyermekjátékdal gyűjteménnyel kell rendelkeznie, melyek megfelelően segítik a gyermekek zenei, tánc és mozgáskultúrájának fejlesztését.
- Az ének-zenei nevelőmunka segítse elő a zeneileg érzékeny, zeneileg fogékony gyermek nevelését.
- Programunkban hangsúlyt kell fektetni az énekes játékok játszása mellett a mozgáskultúra-, a ritmusérzék-, a hallás-, a dinamikai érzék fejlesztésére is.
- Az énekhez olyan mozgásanyag megválasztása szükséges, mely hozzájárul a térérzék-, és alkalmazkodóképesség fejlesztéséhez.
- A dalanyag, a mozgás-táncanyag megválasztásakor az óvodapedagógus mindenkor vegye figyelembe a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét.
- A mozgáskoordináció fokozatos alakulásához kiscsoportban olyan dalos játékok megválasztása szükséges, melyek nagyon egyszerűek, s majd középső és nagycsoportban alapul szolgálnak a finom és a differenciált mozgáshoz.
- A tevékenységek felépítésénél jelenjen meg az improvizálás, mely során a gyermekek új dallam – és ritmuskombinációkat alkotnak.
- A fenti feladatokon túlmenően az éneklésnek, mondókázásnak, zenei élményeknek az egész nap folyamán teret kell biztosítani, megteremtve azokat a feltételeket, melyekben a gyermekek kezdeményezik ezen tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a megtanult mondókákat, dalokat szép szövegkiejtéssel előadni, énekelni.
- Csoportosan és egyénileg is tudnak olyan dalokat biztonságosan énekelni, hogy azt el is tudják kezdeni
- Egyszerű dallammotívumokat vissza tudnak énekelni egyedül is mondókákat az egyenletes lüktetést kiemelve – megfelelő beszédritmus szerint mondják.
- Ismert dalt – szöveg nélkül, dúdolva is elő tudnak adni.
- Felismerik, s maguk is tudnak magasabb és mélyebb hangon énekelni.
- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Tudnak dalokat jelre hangosan és magukban énekelni.
- Megkülönböztetik környezetük hangjait, neszeit, megismerik, megnevezik néhány hangszer hangját.
- Meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést a ritmustól.
- Mondókákat, dalokat ritmusukról is felismernek.
- Ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- A gyors-lassú, halk-hangos fogalom párokat összekapcsolva is használják.
- Szép testtartással, egyöntetűen járnak körbe.
- A mozgásban megjelennek a járás és lépés változatos formái.
- Térformákat alakítanak ki.
- Örömmel, esztétikusan végeznek egyszerű, játékos táncmozgásokat.
- Ütőhangszereket biztonságosan használnak.
- A bemutatott élőzenét, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

14.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermek élményének, érzelmének, gondolatának, fantáziájának leglátványosabb kifejezésformája az ábrázolás, rajz, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka.

Cél:

A látáskultúra fejlesztése, olyan gyermekek nevelése, akik képességüknek, egyéni fejlettségüknek megfelelően a képi plasztikai kifejezőképesség birtokába jutnak, gazdagodik élmény és fantáziaviláguk, vonzódnak a szép iránt, s szívesen rajzolnak, festenek képzeletük, emlékezetük, s kedvük szerint.

Feladat:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése a környezet tér-, szín- és formavilága iránt.
- A rajzolás, mintázás, festés és egyéb vizuális tevékenységek megszeretése.
- Vizuális készség- képességfejlesztés (szem-kéz koordináció, finommotorika).
- Esztétikai érzék alakítása, ízlésformálás, művészeti alkotások megismertetése.
- Alkotó fantázia fejlesztése.

Az óvodapedagógus ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos feladatai:

- A rajzolás-festés- mintázás-kézimunka, ábrázolás különböző fajtái, népművészeti elemek, műalkotások, nemzeti szimbólumok, hagyományok megismerése során a gyermeki személyiség fejlesztése
- Az eszközök célszerű biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás. Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés.
- A fejlesztés során a csoporttevékenységek és az egyéni munkák lehetőségének egyidejű biztosítása.
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A pedagógus témaadása legyen olyan széles, hogy az, lehetőséget adjon minden gyermek képességi szintjének megfelelni, mozgassa a képzeletet, serkentse az aktivitást.
- A tevékenységek megszervezése során helyt kell adnunk az egyéni felfedezéseknek.
- Az elemi téri tájékozódást, térszemléletet fokozatosan kell fejleszteni a valóságos térben történő cselekedtetéssel, mintázással, manipulálással, mozgással.
- Lehetőséget kell biztosítani a félkész munkák befejezésére.
- Az ábrázolás bensőből fakadó, érzelmi alapokon is nyugvó volta miatt biztosítani kell, hogy az önkifejezés, az önmegvalósítás igénye a nap bármely szakában kielégíthető legyen, ne szorítkozzék

csupán a pedagógus által kezdeményezett tevékenységekre. Ehhez az óvodapedagógusnak megfelelő helyet, időt, s sokféle eszközt kell biztosítani a csoportszobában s az udvaron egyaránt.

- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját formanyelv, alkotó önkifejezés fejlődésének segítése. Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése.
- Lehetőséget kell teremteni a gyermeki alkotások rendezvényen való bemutatására a tehetségek bátorítására

Választható ábrázoló tevékenységek:

- Rajzolás, karcolás (zsírkréta, színes ceruza, porkréta, filctoll, színes tus, rajzolás a homokba, hóba). Rajzolás különböző méretű, anyagú érdes és sima felületre.
- Festés (vékony, vastag ecsettel nyomatok készítése, festés, különböző eszközökkel, gombfestékekkel, temperával, textílfestés, ...)
- Mintázás (agyaggal, gyurmával, lisztgyurmával, gipszsel, homokkal, hóval).
- Téri játékok (dobozok, termékek, levelek, papírok).
- Papírajátékok (tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, papírszobrászat, kollázs, montázs).
- Textil- és fonaljátékok (vágás, ragasztás).
- Szövés, varrás, fonás.
- Bábkészítés (síkbáb, ujjbáb, zacskóbáb, fonalbábok, termésbáb).
- Egyéb hasznosítható anyagok.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Rendszeresen választja az ábrázoló tevékenységet.
- Biztonsággal, helyesen használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban megjelennek a kedvelt színeik.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, s megjelennek egyszerűbb mozgások.
- Tudnak formákat mintázni elképzelés és megfigyelés után.
- Önállóan, s változatosan használják a megismert technikákat.
- Kollektív képalkotásra, munkára is képesek.

14.6. Mozgás

Cél:

A gyermekek természetes mozgáskedvének fenntartása, mozgásigényük kielégítése, mozgás megszerettetése, melynek során fejlődjenek testi képességeik, fizikai erőnlétük, ellenálló képességük. Alakuljon ki fegyelmezett, harmonikus, összerendezett nagy- és kismozgásuk.

Feladat:

- A gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése.
- A gyermekek mozgásigényére, játékigényére építve sokat tartózkodjanak, mozogjanak a szabadban. Az udvar biztosítja azokat a feltételeket, melyek kedvezően befolyásolják a nagymotoros fejlődést. Természetes alkalmat ad a gyermekeknek, hogy kötöttség nélkül fussanak, mászzanak, ugráljanak.
- A testnevelés foglalkozásokat az időjárástól függően a szabadban megfelelő öltözetben kell megtartani.
- A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Az udvar, a terasz, a tornatermünk adta lehetőségeket mindenkor ki kell használni.
- A foglalkozások eszközei legyenek változatosak: kézi szer, tornaszer, társas gyakorlatok stb.
- A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció, képesség fejlődésének elősegítése.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára.
- A mindennapi testnevelés épüljön az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek anyagára, - sok játékkal.
- Mozgásos tevékenységeket úgy tervezze meg, hogy abban a testi erő, állóképesség, egyensúlyérzék, ellenálló képesség fokozatosan fejlődjön.

- A versenyjátékoknál a célt a gyermekeknél a mozgás élvezete adja.
- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének elősegítése. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett.
- Szívesen játszanak egyéni, csoportos és váltóversenyeket.
- Megértik a használt vezény szavakat.
- Ütemtartással járnak.
- 20-30 m futnak állórajtból.
- Egyensúlyozni tudnak gerendán.
- Tudnak nekifutással akadályt átugrani.
- Tudnak kislabdát hajítani.
- Labdát gurítanak, vezetnek, dobznak, pattogatnak.

14.7. A külső világ tevékeny megismerése

14.7.1. A környezet tevékeny megismerése

Cél:

A gyermekek az őket közvetlenül körülvevő szűkebb-természeti, társadalmi – környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek segítik őket a tárgyi-emberi környezethez fűződő kapcsolat pozitív alakulásában, s mellyel érzékelik a szépet, s a környezetvédelem szerepét.

Feladat:

- A környezet megismerésére nevelés keretén belül a gyermekeket olyan tapasztalatszerzési lehetőségekhez kell juttatnunk, melyek segítenek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásában, tájékozódásában.
- A pedagógus mindenkor épít a gyermek természetes kíváncsiságára, önállósági igényére, élményeire, tapasztalataira.
- A tapasztalatgyűjtés alapja legyen az alkalomszerű és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, séta, kirándulás stb.
- Törekednünk kell a lakóhelyünkhöz közeli környezet természeti szépségeinek felfedezésére, megismertetésére.
- Folyamatos megfigyeléssel szerezzenek tapasztalatokat az időjárásról, az állat-és növényvilágról, közlekedésről, emberekről, családról.
- A kirándulásokkal meg kell alapoznunk a természettel való együttélést, a növény és állatvilág megismerését és védelmét, valamint az ember által alkotott értékek felfedezését és megbecsülését.
- A gyűjtőmunka, az ünnepek, és a kirándulások segítségével kell közvetítenünk a szülőföld, a hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások nemzeti és családi tárgyi kultúra értékeinek megismerését
- A környezet megismerésének tevékenység soraiban a spontán és irányított beszélgetéssel a gyermekek verbális fejlesztése. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása, a fejlesztés leghatásosabb eszköze.
- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés, a környezet megismerésének szerves része. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása, a fejlesztés leghatásosabb eszköze.

A környezetismeret-környezetvédelem ajánlott témakörei:

- Az évszakok jellemzői, hatásuk természeti környezetünk élőlényeire, az emberre, az évszakhoz kapcsolódó munkálkodások, természetvédelem.
- Közvetlen és tágabb környezetünk növényi- és állatvilága.
- Közlekedésünk világa- biztonságos közlekedés.
- Emberek világa-életünk.

- Testünk-egészségünk védelme.
- Környezetünk védelme.
- Környezetünk nevezetességei, hagyományai.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerik, s bátran el is mondják nevüket, címüket, szüleik nevét, foglalkozását.
- Tudják, s alkalmazzák, betartják az elemi közlekedés szabályait.
- Ismerik, s megnevezik a vízi, légi, szárazföldi, közlekedési eszközöket.
- Ismerik környezetükben lévő intézmények rendeltetését.
- A színek sötét és világos változatát is felismerik, megnevezik.
- Képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megnevezésére.
- Felsorolják az emberi test részeit, funkcióját.
- Felismerik, megnevezik a napszakokat, évszakokat.
- Az évszakok jellegzetességeit megnevezik.
- Csoportosítani tudják, megnevezik a zöldségeket, gyümölcsöket.
- Ismerik fogyasztásuk módját.
- Csoportosítani tudják az erdőn, mezőn, vadon, illetve házi és házkörül élő állatokat.

14.7.1.1. Zöld Óvoda Program

Cél:

A fenntarthatóságra nevelés, az óvadás gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának megalapozása, alakítása a természetben végzett foglalkozások, kirándulások során.

Feladat:

- A fenntarthatóság pedagógiáját alkalmazva a „hungarikumok” környezeti kultúra és a természeti értékek őrzése, erősítése, a hazai jellegzetességeknek megfelelően.
- Az óvoda belső és külső környezete erőteljesebben tükrözze a környezetvédő szemléletünket.
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás folyamatának működtetése a csoportokban és óvodai szinten.
- A kreatív „újrahasznosítás” megvalósítása, lehetőségek keresése a mindennapok során. Természetsarok kialakítása csoportszobákban.
- Fűszer és gyógynövény simogató kialakítása
- Az eddigi évek során sikeresen alkalmazott és hagyománnyá vált jeles „zöld” napokhoz kapcsolódó helyi és kihelyezett tevékenységek, programok további tervezése, megvalósítása a családok bevonásával.
- Energiatakarékos (víz, villany, fűtés) környezetvédő szemlélet megalapozása és gyakorlása.
- Kapcsolatfelvétel közművelődési és egyéb intézményekkel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerik az alapvető természetvédelmi szokásokat.
- Védik az épített és természeti környezetet.
- Ismerik és felismerik az egészséges ételeket.
- Ismerik és betartják az alapvető higiéniai szokásokat.

14.7.2. Matematika tartalmú tapasztalatok

Cél:

A gyermek irányítottan, valamint spontán szerzett tapasztalat birtokában életkorának megfelelő biztonsággal tudjon tájékozódni, eligazodni a külvilágban, amiben a gondolkodásnak van a legfontosabb szerepe, s ahol előtérbe kerül a szándékos figyelem és az emlékezet.

Feladat:

- Ismerkedés a tárgyak tulajdonságaival, mennyiségi, alak, méretbeli és térbeli viszonyok felismertetése játékos tapasztalás útján.
- Elemi kifejezések megismerése, használata.
- A gyermek értelmi képességének, gondolati kreativitásának, önálló problémamegoldásának fejlesztése.
- Az óvodapedagógus a gyermekek matematikai képességeit tapasztalás útján – észlelés, érzékelés, megfigyelés – fejlessze, - sok-sok tevékenységgel, tevékenykedtetéssel.

- A matematika – főleg a kicsiknél – a játéktevékenység keretén belül is az egyéni fejlettségnek, fejlődési ütemnek, érdeklődésnek megfelelően differenciáltan kell, hogy fejlesztésre kerüljön.
- Az óvodapedagógus szerepe nem a matematika tanítása, hanem a fejlődés optimális feltételeinek biztosítása, mely során fontos, hogy a csoportszobában s az udvaron sok matematikai készséget fejlesztő, matematikai tapasztalatok, ismeretek birtokába juttassa a gyermekeket. Segítse az önálló véleményalkotást, a döntési képesség alakulását a problémahelyzetek, a cselekvéses tanulás az irányított és spontán megfigyelések és az ezekből adódó véleménycserék által.
- Mindenkor építeni kell a gyermek természetes kíváncsiságára, önállósági igényére, élményeire, tapasztalataira.
- A gyermekek szerezzenek sokirányú tapasztalatokat mozgással, összehasonlítással, számolással, méréssel, sík-és téri formák megismerésével
A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés, a környezet megismerésének szerves része.
A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókinccsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása, a fejlesztés leghatásosabb eszköze.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek matematikai jellegű helyzetekről, problémákról gondolataikat szabadon elmondják.
- Vállalkoznak matematikai jellegű problémák megoldására
- Képesek ismert tulajdonságok szerint saját szempont szerint is:
  - válogatás folytatására
  - sorba rendezésre
  - kiegészítésre
- Értik, helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos, összehasonlításokat.
- Tudnak párosítani nagyság szerint rendezni, mérni összehasonlítással.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- 10-ig tudnak számlálni.
- Azonosítani tudnak különféle tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, néhány jellemző tulajdonságot megnevezni.
- 2-4 elemből álló alakzat, tűkörképét meg tudják építeni.
- Ismerik és biztosan használják az irányokat, névutókat.

14.8. Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés a gyermek mindennapi életének szerves része. (Többnyire külső irányítással történő, célra irányuló tevékenység).

Cél:

A munka végzése során – mely külső szükségletből motivált, céllal történő aktív tevékenység - a gyermekek végezzenek olyan megfigyeléseket, gyűjtsenek olyan tapasztalatokat, ismereteket, melyek hozzájárulnak értelmi képességeik fejlődéséhez, miközben olyan személyiségjegyek fejlődnek, mint felelősségérzet, céltudat, munka iránti tisztelet, megbecsülés, figyelem, fegyelmezettség, kitartás, kötelességtudat.

A munka jellegű tevékenység közben megismerik és megtanulják a különböző munkaeszközök használatát, begyakorlódnak, pontosabbá válnak munkakészségeik, megtanulják az alapfogásokat, képessé válnak az együttműködésre.

Feladat:

- Minden munka végzéséhez meg kell teremteni a nyugodt légkört.
- Alapvető követelmény, hogy az óvodapedagógus ismertesse a feladatokat, tanítsa meg a gyermekeket azok elvégzésére, s arra, hogy milyen eszközzel, s milyen sorrendben lehet legeredményesebben a célt elérni.
- A munka elvégzésének legalapvetőbb feltétele az önállóság, öntevékenység lehetőségének biztosítása (tevékenykedtetés).
- A munkavégzés lehetősége soha ne legyen időszakos, biztosítani kell a rendszerességet, a folyamatosságot, s mindemellett a fokozatosságot is.

- A gyermekek a munkához kapcsolódó tevékenységeket saját képességeik, igényük, tempójuk szerint végezzék.
- Biztosítani kell a munkához szükséges eszközöket, melyeknek meghatározott helye kell, hogy legyen, s melyek bármikor elérhetőek.
- A munkavégzés során olyan lehetőségeket, feladatokat is teremteni kell, melyek elvégzéséhez nincsenek meg teljesen a gyermek képességei, de érdeklődését felkeltik, s próbálkozásra készítetik.
- Az óvodapedagógus törekedjen annak elérésére, hogy a gyermekek a különböző munkaformákat, tevékenységeket teljes önállósággal, örömmel végezzék.
- A gyermek a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezését, mondatba foglalását gyakorolja.

A munka jellegű tevékenységek feltételei:

- Az életkorhoz, fejlettséghez igazodó munkalehetőség biztosítása.
- Megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz.
- Elegendő hely és idő a munkavégzésre.
- Nyugodt légkör.
- A felnőtt mintája.

A gyermekek által végzett munka jellegű tevékenységek:

- Önkiszolgálás.
- A csoporttársakkal együtt végzett alkalmi tevékenységek, megbízások, feladatok.
- A közösségért végzett rendszeres munka, napos munka.
- Kerti, udvari munka az élősarok növényeinek gondozása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az önkiszolgálásban önálló.
- A naposok önállóan végzik az étkezéshez szükséges munkákat.
- Esztétikusan terítnek meg, s helyezik el az ételt.
- Étkezés után leszedik az asztalt.
- A különböző tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztásában segítenek.
- A csoportszoba átrendezésében segítenek.
- Vigyáznak a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszik a lehullott tárgyakat, papírt.
- Személyes holmijukat, ruhadarabjaikat összehajtva, rendezetten, felszólítás nélkül teszik el.
- Az élősarok növényeit gondozzák, terméseket, magvakat gyűjtenek.
- Ágyneműjüket összehajtva, rendezetten hagyják ágyukon.
- Az udvar rendezésében folyamatosan, természetes módon vesznek részt.
- Képes együttműködni a társaival, szervezni és irányítani a munkát.
- Képes a saját és mások munkája során létrejött eredmények tudatosítására, az elvégzett feladat jelentőségének megértésére, elismerésére, megővására.

15. A pedagógia munka dokumentációi

15.1. A nevelőmunka és a tevékenységben megvalósuló tanulás tervezése, értékelése

Cél:

Tudatos, tervszerű a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodó alkalmazható, használható nevelési-tanulási terv készítése, s ennek szakszerű megfogalmazásban történő rögzítése a csoportnaplóban.

Feladat:

- Az óvodapedagógus a tervezés során érvényesíti az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott, pedagógiai célokat, fejlesztendő kompetenciákat. Az óvodapedagógus csoportszintű

nevelési tervet, ütemtervet, egyéni fejlesztési tervet készít. Tervező munkája, tervezési dokumentumai, tervezési módszerei nyomon követhetőek, megvalósíthatóak és reálisak.

- A gyermekek ellátását, fejlesztését a Pedagógiai Programnak és az Óvodai nevelés országos alapprogramnak megfelelően végzi.
- Tervezés során figyelembe veszi az óvodai program fő célkitűzéseit, épít a gyermekcsoport jellemzőire és az egyéni eltérésekre.
- A pedagógusok féléves nevelési terveket készítenek a következő nevelési területen:
  - az egészséges életmód alakítása
  - az érzelmi, az erkölcsi és az érték közösségi nevelés
  - az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
  - játéktevékenység
  - munka jellegű tevékenységek
- Az első félévi terv elkészítését mindenkor helyzetelemzésnek kell megelőznie. A helyzetelemzés a kezdő kiscsoportokban megfigyelésen alapul, melyet a csoportnaplóban „megfigyelés tapasztalatai” címszó alatt kell dokumentálni. A már működő csoportokban a helyzetelemzést a táblázatban foglalt egységes szempontok tartalmazzák. A második félévi tervnek az első félév nevelőmunkájának értékelésén kell alapulnia.
- A tervezés minden eleménél és lépésénél elsődleges szempontnak kell tekinteni a komplexitás érvényesülését.
- A pedagógus az adott tevékenységhez úgy választja meg módszereit, eszközeit, hogy azok a célként kitűzött képességek fejlesztésére leginkább alkalmasak legyenek.
- Gazdag módszertani eszköztárral rendelkezik, módszereit rugalmasan alkalmazza az adott helyzethez.
- A terv – minden területen – cél és feladatok megjelölésével kell, hogy rögzítésre kerüljön.
- A nevelőmunka értékelésére évente két alkalommal kerül sor az I. félévben a nevelőmunkát, míg a II. félévben a nevelő munka és tanulási tevékenységek értékelésére is sor kerül, az év közben vezetett értékelő- és fejlesztő lapok figyelembevételével.
- A pedagógus – a tudatos tervezés, a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodó képességfejlesztés, dokumentálásához – a gyermekről értékelő- és fejlesztő lapot vezet.
- A gyermek teljesítésével előrehaladásával kapcsolatos intézkedésekben hozott döntéseknél jussanak érvényre az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelményei, melyek összességében a gyermek érdekét szolgálják.
- Az év elején a Csoportnaplóban elkészített helyzetelemzésnek, ill. az értékelő és fejlesztő lapon rögzített feljegyzéseknek kell alapot adni a gyermek differenciált fejlesztéséhez, melyet az egyénenként vezetett „Értékelő és fejlesztő lap” dokumentál, ami természetesen az elért eredményekről is számot ad.
- A tevékenységben megvalósuló tanulás tervezésére, havonta vagy ha a témakör megkívánja, két-három hetenként kerül sor.
- A tervezés lehetőségeihez képest az évszakhoz rendelve történjen a fejlesztési feladatokat a kompetencia alapú óvodai nevelés területeinek beépítésével.
- Az anyagot a fejlesztési feladathoz rendelve kell meghatározni.
- A csoportnaplóban a tevékenységben megvalósuló tanulás tervezésénél a „differenciált fejlesztést” igénylők – beleértve a kiemelt figyelmet igénylőket – sorába monogrammal jelöljük a gyermekek nevét.

15.2. Tervező-értékelő munka

Dokumentuma: Csoportnapló/OviKRÉTA

Felelőse: Óvodapedagógusok

Időpontjai:

	NEVELŐ MUNKA						TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK	
	TERVEZÉSE			ÉRTÉKELÉS		Havonta rendelve témakör szerint 2-3 hetente	ÉRTÉKELÉS	Nevelési év végén
	I. félév	II. félév	Nyári időszak	I. félév	II. félév			
Kezdő csoport	09. 30.	02. 01.	06.15.	01.31.	06.15.	11. 01-től		06. 15.
Működő csoport						10. 01-től		
Nagycsoport vagy Vegyes csoport						09. 15-től		

15.3. A gyermekek képességeinek mérése, értékelése, rögzítése

Megfigyelésen alapuló és gyakorlatban rögzített mérés által (ami az óvodai pedagógiai programban van rögzítve) felméri a gyerekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, a gyerekek hatékony képességfejlesztése érdekében.

Cél:

A gyermek képességeinek, fejlettségi szintjének megállapítása, egy olyan objektív, teljes kép alkotása, ahol a fejlesztés iránya is tisztán tükröződik, s melyen keresztül látjuk, hogy a pedagógiai programunk célkitűzései hogyan valósultak meg.

Feladat:

- Az óvodapedagógus elsősorban a játék megfigyelésével, elemzésével ismeri meg a gyermeki személyiség sajátosságait.
- Reális értékelésének alapja az óvodás gyermek játéka és más tevékenységben történő megfigyelése, produktumainak elemzése. Ezekből az ismeretekből építi fel fejlesztésre vonatkozó tervét, melyet, ha kell, módosítani tud.
- Értékeléseit, visszajelzéseit a gyermeki önértékelés fejlődése érdekében fogalmazza meg.
- A gyerekek gyengeségét, tájékozatlanságát körültekintően, megértéssel kezeli.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermek esetében Szakértői Bizottság véleménye alapján fejlesztő tervet készít.
- A mérés-értékelés eredményeinek figyelembe vételével tudatosan tervezi meg a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodó képességfejlesztést – különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél.
- A mérésekről, megfigyelésekről és a gyermekek teljesítményeiről a pedagógusnak egyéni mérő lapokat és fejlesztő-értékelő lapokat kell vezetni (személyiség lapok). A személyiség lapot egyénileg mérési területenként kell vezetni.

Személyiséglap	
Egyéni mérő lapok	Fejlesztő-értékelő lapok
Vezetése nevelési évenként egy alkalommal történik a következő időpontokban: Első mérés: kiscsoport h.i.: beszoktatás után (az óvodába érkezéstől kb. 2 hónapot követően) november 30. Később érkezők: április 30. Aki márciustól érkezik csak a következő nevelési évben. A többi korcsoportban a mérés novemberben történik, melynek eredményeit a 2. félév nevelési, tanulási tervébe építik be a pedagógusok. h.i.: november 30. A nevelési év végén csoport szintű mérő lapokat kell kitölteni - kivéve az iskolába menő gyermekek és az év közben érkező kiscsoportos gyermekeket – ahol átlagolva százalékosan mutatjuk ki a csoport eredményeit, melyről a pedagógus tájékozódhat a csoport fejlettségi szintjéről, önmaga munkájáról. A következő nevelési év feladatait ezen csoportos mérési eredmények és a csoportnaplóban rögzített óvodai nevelőmunka és a tevékenységekben megvalósuló tanulás év végi értékelése adja. Szociometria elkészítésének határideje minden év szeptember 30. kivéve a kiscsoportosok. Ennek dokumentálása a csoportnaplóban történik.	A bejegyzés nevelési évenként minimum két alkalommal kell, hogy történjen (fejlesztési feladat, értékelés) h.i.: január 31-ig, június 30-ig. A két alkalomtól függetlenül a pedagógus bármikor tehet feljegyzést a gyermekről, amely kapcsolódhat a mérési eredményekhez vagy pedagógiai munkája során tapasztalt megfigyelésekhez. Tan-és iskolakötelesek esetében amennyiben a következő nevelési évben a gyermek iskolába megy, nem kell a második félévről fejlesztő-értékelő lapot kitölteni (január 31 után), csupán beírni, hogy iskolaérett.

A pedagógus:

- A személyiséglapot diszkréten a személyiség jogokat tiszteletbe tartva kezelje.
- személyiséglapok pontos vezetésével átfogó képet kell, hogy kapjon a gyermek személyiségéről, gyenge pontjairól.
- A gyermek személyiség lapjában lejegyzettek alapján kapjon segítséget a gyermek személyiségének individumként történő értelmezésében.
- A mérés eredményeit használja fel a fejlődésben lemaradó gyermekek kiszűrésében, mutasson rá a gyermek esetleges rész-képesség hiányára mely más rész-képesség fejlődését is akadályozhatja.
- A mérés során ne kerülje el, hogy a gyermeket életkori sajátosságaihoz viszonyítsa.
- Feljegyzései a személyiséglapban többnyire folyamatos megfigyelésre épüljön, de szükség van direkt mérés helyzet alkalmazására is, melyben a játékos feltételeket biztosítani kell.

- A mérési feladatok és játékos helyzetek mindegyikét az érthetőség kedvéért mutassa be a gyermekeknek.
- A személyiséglapokban lejegyzett eredményekből mérje le saját munkájának minőségét, gyengeségét, erősségét.
- Tájékoztassa a szülőt arról, hogy a gyermeke fejlődését miként követi nyomon s a fejlődésben hol tart. Ennek dokumentálása a szülő aláírásával történik a fejlesztő-értékelő lapon évente két alkalommal (január 31-ig, illetve június 30-ig.).
- A gyermekről adott tájékoztatásának, közlésének kellően megalapozottnak kell lennie a személyiség romboló hatás elkerülése érdekében.

Tartalma:

Az egyéni mérőlapok, a fejlesztő-értékelő lapok összeállításának meghatározó elemei:

- A gyermek személyiségének teljes körű megismerése.
- Képességeinek fejlesztendő területeinek megismerése.
- Pedagógiai programunkban meghatározott célok és feladatok.

A mérés módszerei, eszközei:

- Megfigyelés.
- Gyermekmunka.
- Játékos-feladatok.

A mérés formája:

- Egyéni.
- Mikro csoport (2-6 fő).
- Csoportos.

Az értékelés módja: Egyéni mérő lap és fejlesztő-értékelő lap vezetése.

A mérés fejlesztés, értékelés területei:

- Testi fejlettség.
- Értelmi fejlettség.
- Érzelmi-akarati élet.
- Szocializáció
  - játék tevékenység
  - munka jellegű feladatokban és viselkedési szokásokban
- Természetvédelem és egészséges életmód ismeretrendszer.
- Anyanyelvi fejlettség-beszédfejlettség.

Az egyéni mérőlapon és a fejlesztő értékelő lapon történő rögzítés időpontjának meghatározása.

15.4. A nevelési év értékelésének rendje

Az értékelés területe, neve	Az értékelő személye	Az értékelés határideje	Dokumentuma
A csoportokban folyó nevelőmunka, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás értékelése	óvodapedagógusok	Június 15.	csoportnapló
Egyéni mérőlapok éves összesítése	óvodapedagógusok	június 15.-ig	év végi csoportos mérő lap
Szakmai munkaközösségek, a gyermek- és ifjúságvédelem a tehetségfejlesztő munka értékelése	munkaközösség vezető	június 10.	írásbeli értékelő feljegyzés
Év végi értékelő beszámoló az éves pedagógiai program alapján.	igazgató	június 30.	Nevelési év értékelő beszámolója, értekezlet jegyzőkönyve

16. Az óvodai élet megszervezése

16.1. A csoportok kialakítása

Ifjúság Utcai Óvoda

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor, s jelen programunkban való meghatározásakor figyelembe vesszük több éves tapasztalatainkból levont következtetéseinket. Eddigi munkánk során az óvodai gyakorlatban alkalmazható heterogén, illetve homogén csoportszerkezeti formák közül a homogén csoportszerkezeti formában végeztük nevelőmunkánkat. Programunkban továbbra is a homogén osztott csoportszerkezetben kívánjuk az óvodánkba járó gyermekeket fejleszteni, fokozatosan figyelve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására az óvodai csoportok kialakítása során. A heterogén csoportszerkezet által nyújtott számos pozitív oldal mellett programunk megvalósíthatóságát homogén összetételű csoportbontásban tudjuk legeredményesebben elképzelni. Kivételt képez, ha a gyermek létszám és életkori összetétel a heterogén csoport szerkezeti formát kívánja meg.

Sziget-kék Tagintézmény

A csoportok kialakításának módját a szükség szülte, mivel három csoport esetén nem lehet megoldani homogén korosztályok kialakítását. A gyermekek csoportba osztásánál figyelembe vesszük a szülők kívánságát (ragaszkodnak az óvodapedagógusok személyéhez, testvérek, barátok egy helyre kerülhetnek) a gyermekek kor és nem szerinti összetételét, arányát, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számát.

A heterogén csoportbontás nagyobb odafigyelést kíván az óvodapedagógustól az óvodai élet megszervezésénél az alkalmazott módszerek tekintetében, az eltérő szükségletek kielégítésénél, ezért a Lépésre-lépésre program egyes elemeit minden csoport alkalmazza.

Bár a vegyes életkorú csoportokban a gyermekek közötti egyéni fejlődésbeli különbségek szembetűnőbbek, de az új gyermekek beilleszkedése hamarabb lezajlik, és egy kiépült szokás és szabályrendszerű csoportba kerülve a szociális tanulás, az önállóság kialakulása felgyorsul.

A gyermekek alkalmazkodóbbak, fokozódik empátiás készségük, természetesebben fogadják, hogy az emberek különböznek egymástól.

Szoboszlói Úti Tagintézmény

Óvodánkban homogén csoportszerkezeti formában végezzük nevelőmunkánkat.

Az óvodai élet keretét a heti rend és a napirend határozza meg, melynek minden mozzanatát áthatják a gondozás feladatai.

Szervezettséget, stabil pontokat, rendszerességet, ugyanakkor rugalmasságot biztosítva teremtyük meg a gyermekek számára a kiegyensúlyozott életritmust, érzelmi biztonságot.

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható időtartam rugalmasan változtatható az életkor, a körülmények, évszakok, váratlan események függvényében. Rugalmasság vonatkozik pl. a tízórazás módjára, a gyermekek alapvető biológiai szükségleteinek kielégítésére.

A rendszerességet az azonos időpontban visszatérő, differenciált tevékenységek jelentik: játéktevékenység, szabadban tartózkodás, étkezések, délutáni pihenő.

Óvodás gyermekeink fő tevékenységi formája a játék, így a legtöbb időt a napirendben is erre fordítjuk. A játékban, tevékenységben megvalósuló tanulás az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett tevékenységként 6-8 fős csoportokban, a délelőtti játékidőben zajlik.

Az ismeret-feldolgozásban tartalmi integráció megvalósítására törekszünk, a tevékenységben komplexen megjelenő problémák különböző, minél több oldalról történő megközelítésével, megoldáskereséssel. Az integráció lehetőségeit a közös élményekre épülő témák adják - e köré szerveződnek a kezdeményezett tevékenységek.

Együttműködő, ösztönző, személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a problémamegoldást, tevékenység melletti kitartást. /változatos, differenciált feladatadás/

A differenciált fejlesztést a gyermek meglévő tudásának aktivizálhatóságának, egyéni munkavégzési ütemének, együttműködési színvonalának, társas kapcsolatának minőségét ismerve végezzük.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek önmagához mért képességfejlesztésére.

Arra törekszünk, hogy elegendő idő jusson a gyermeki élmények, ötletek meghallgatására, közös megvitatására és a gyermek minden nap kapjon tevékenységére pozitív visszajelzést, konkrét, egyénre szóló megerősítést.

16.2. Napirend, Heti rend

Cél:

A programban megfogalmazottak segítése, fokozott érvényre juttatása, s megvalósuláshoz szükséges legoptimálisabb időszükséglet biztosítása. Mindezek járuljanak hozzá a gyermek egészséges és a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

A napirend, heti rend kialakításának feladatai:

- A játék elsődleges, fő tevékenységi forma, ennek figyelembe vételével a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása.
- Helyes életritmus-napi biológiai ritmus-kialakítása.
- Az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztése.
- Főbb keretek meghatározása, megtartása a gyermekek érzelmi biztonságérzete, tájékozódása és a helyi szokások kialakulása érdekében.
- Egész nap folyamatában rugalmasan kötött napirend kialakítása.
- Biztosítani kell, hogy a befejezett tevékenység után újabbat kezdhessen a gyermek, kiküszöbölve így a várakozási időt.
- Az óvodai élet egésze folyamán érvényesíti az egyéni bánásmódot és differenciált fejlesztést, melynek során minden gyermek önmagához képest fejlődik. A pedagógus lehetővé teszi, hogy a gyermekek párhuzamosan végezhető különböző differenciált tevékenységekben vegyenek részt, egyéni szükségleteiknek megfelelően.
- A napirendet minden korcsoportban nagy időegységekben az óvodapedagógusok állítják össze, figyelembe véve, hogy:
  - A nyári időszakban különböző feladatokat kell megoldani.
  - A különböző korcsoportokban az egyes tevékenységek más-más időmennyiséget igényelnek (gondozási-, szabadon választott tevékenységek, pihenés, étkezés stb.).
  - Korcsoportokon belül is eltérőek lehetnek az adott tevékenység elvégzéséhez szükséges időmennyiségek.

16.3. A tevékenységek száma és szervezeti keretének heti elosztása

Ifjúság Utcai Óvoda

Szervezeti forma	Kötetlen			Kötött			Kötetlen vagy kötött	
korcsoport → tevékenység ↓	kis	közép	nagy	kis	közép	nagy	közép	nagy
Verselés, mesélés	2	2	2	-	-	-	-	-
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	1	-	-	-	-	-	1	1
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	1	-	-	-	-	-	1	1
Mozgás	-	-	-	1	1	2	-	-
Külsővilág tevékeny megismerése: a Környezet megismerése	1	-	-	-	-	-	1	1
Külsővilág tevékeny megismerése: Matematikai tapasztalatok	-	-	-	-	-	-	1	1

A mindennapi testnevelést minden korcsoportban kötelező jelleggel, napi egy alkalommal tervezzük, szervezzük.

Sziget-kék Tagintézmény:

Szervezeti forma	Kötetlen	Kötött	Kötetlen vagy kötött
korcsoport → tevékenység ↓	vegyes	vegyes	vegyes
Vers-mese	5	-	-
Ének, zene, énekes játék, tánc	-	-	1
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	-	-	2
Külsővilág tevékeny megismerése: a Környezet megismerése	-	-	1
Külsővilág tevékeny megismerése: Matematikai tapasztalatok	-	-	1
Mozgás	-	1	-

Szoboszlói Úti Tagintézmény:

Szervezeti forma	Kötetlen			Kötött			Kötetlen vagy kötött	
korcsoport →	kis	közép	nagy	kis	közép	nagy	közép	nagy
tevékenység ↓								
Vers-mese	2	2	2	-	-	-	-	-
Ének,- zene, énekes játék, tánc	1	-	-	-	-	-	1	1
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1	-	-	-	-	-	1	1
Külsővilág tevékeny megismerése: a Környezet megismerése	1	-	-	-	-	-	1	1
Külsővilág tevékeny megismerése: Matematikai tapasztalatok	-	-	-	-	-	-	1	1
Mozgás	-	-	-	1	1	2	-	-

16.4. Kapcsolattartás

Cél:

A kapcsolattartás minden esetben szolgálja a gyermek folyamatos fejlődését, képességeik, készségeik fejlesztését.

Az esélyegyenlőségek megszüntetése a pedagógus, a gyermek, a szülő együttműködésével, valamint az intézmény által biztosított egyéb eszközökkel.

Külhoni magyar óvodákkal kapcsolat kiépítésre való törekvés.

Feladat:

- A gyermekekkel, a gyermekközösséggel, ill. a szülőkkel való együttműködés kereteinek megfelelő szabályozása és az együttműködés folyamatos biztosítása.
- Az óvoda lehetőség szerint törekszik a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítására, a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre és a szakmai kapcsolat kialakítására
- A kapcsolatok alakításában az óvoda legyen kezdeményező.
- Az óvodapedagógus gyermekismerete, pedagógiai, pszichológiai felkészültsége, a fejlődésért érzett felelőssége teremtsen alapot a kapcsolattartásban résztvevőkkel.
- Betekintést kell biztosítani az óvodai életbe minden kapcsolattartásban résztvevővel.
- Az óvoda a kapcsolatokat nevelési céljainak, feladatainak alárendelve terveze és szervezze meg.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti, oktatási tér kialakítása.

Az óvodapedagógus:

- Az együttműködés és a kapcsolattartás hagyományos formái mellett az innovációt e területen is fontosnak tartja.
- Szükség szerint igénybe veszi szakember segítségét (logopédus, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, Pedagógiai Szakszolgálat).
- A gyermekkel való probléma esetén a Szakértői vélemény iránti kérelmet nyújt be a Pedagógiai Szakszolgálatához. A kapott Szakértői vélemény alapján gyógypedagógusi fejlesztést igényel.
- BTM-s gyermekek esetében az intézmény fejlesztőpedagógusához irányítja a gyermeket.
- A tehetség ígéretes gyermekeket az intézmény tehetséggondozással megbízott kolléganőhöz (szakvizsgázott) óvodapedagógushoz irányítja.
- A szakmai munkaközösség keretében aktívan részt vállal a Pedagógiai Program és az adott nevelési év speciális feladatának gyakorlati megvalósításában.
- Értekezleteken, rendezvényeken az adott témában véleményét megosztja kollégáival, mások véleményét meghallgatja, esetleges vitákba használja az asszertív kommunikáció eszközeit.
- Szakmai szerepvállalásában a felmerülő problémákhoz, képes adekvát eszközöket, módszereket keresni, felhasználni.
- Munkájával kapcsolatban a feléje irányuló véleményeket figyelembe veszi, és szakmai fejlődésébe igyekszik azokat beépíteni.
- A szakmai kapcsolatrendszert a nevelési céloknak, feladatoknak alárendelve tervezi és működteti.

Intézmény-a kapcsolattartás résztvevői	Ifjúság Utcai Óvoda	Szoboszlói Úti Tagintézmény	Sziget-kék Tagintézmény	Kapcsolattartás formája	Kapcsolattartás tartalma
DMJV Humán Főosztály	X			Személyesen, telefonon, adatközlés, levél, email, értekezlet.	Adatközlés, egyeztetések. A munkavégzéshez szükséges feladatok.
DMJV Intézményf. O	X				
Kulturális és Oktatási Bizottság	X			Email, telefon.	Meghívások, egyeztetések. Neveléssel összefüggő feladatok.
Pedagógiai Szakszolgálat Óvodapedagógus-szakszolgálatok pedagógusai	X	X	X	Személyes megbeszélések, telefon, email.	Iskolaérettségi vizsgálat kérése, pedagógiai tartalmú megbeszélések.
Óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus	X	X	X	Napi személyes találkozás, megbeszélés.	Óvodai nevelő munkát nevelést segítő megbeszélések, tanácskozás.
Logopédus	X	X	X	Heti találkozás, megbeszélés.	Korrekciós célú megbeszélések.
Bölcsődék	X	X	X	Kölcsönös látogatás, konzultáció.	Egymás munkájának, valamint a gyermek megismerését célzó konzultáció. Szakmai tapasztalatsere.
DMJV Család- és Gyermekjóléti Kp. Óvodapedagógus-szakember	X	X	X	Probléma esetén.	Korrekciós célú megbeszélések.
Általános Iskolák Óvodapedagógus-tanítónők	X	X	X	Nyílt napok, szakmai látogatások, közös szülőértekezletek, tapasztalatsere.	Pedagógiai tartalmú konzultációk, iskola-óvoda átmeneti kérdések. Egymás munkájának valamint a gyermek megismerését célzó konzultáció. Tájékoztató, tájékoztatás az iskolai életéről.
Debreceni Intézményműködtető Központ	X	X	X	Telefon, email, értekezletek.	Az intézmény gazdaságos kiegyensúlyozott működtetése.
Magyar Államkincstár	X	X	X		
Gyermek egészségügyi ellátását szolgáló intézmények (fogászat, védőnő stb.)	X	X	X	Látogatás.	Szűrő vizsgálatok végzése.
Foglalkozás-egészségügy	X	X	X	Orvosi vizsgálat.	Előírásnak való megfelelés.
Könyvtár	X	X		Látogatás.	Játékos foglalkozás
„Együtt az állatokért” állatvédő közhasznú egyesület Debrecen	X			Látogatás.	Állateledel gyűjtése, átadása.
Óvoda, Közművelődési Intézmények	X	X	X	Látogatás, gyermek programok.	Előadás, interaktív játék. Nevelés, szórakozás, művelődési lehetőségek.
Kelet-magyarországi Refo.Gyermekvédelmi Kp.	X			Email, telefon. Tapasztalat csere.	Hátrányos helyzetű gyerekekről konzultáció.
Sportszervezet –DEAC, DSI	X	X	X	Sportrendezvények, versenyek.	Mozgás, tudatos, nevelés.
Hittudományi Egyetem	X			Hallgatók fogadása	Tudásmegosztás.
Óvodapedagógus-szülő	X	X	X	Családlátogatás.	Tájékoztató, ismeretszerzés a gyermekekről otthoni környezetében.
	X	X	X	Befogadás	Család és gyermek érzelmi biztonságának megalapozása.
	X	X	X	Ismerkedés az óvodával az intézményben, tagintézményben kialakított szokásoknak megfelelően.	Szülők, pedagógusok, gyermekek ismerkedése a gyermekekkel való együtt játszás, élménynyújtás

	X	X	X	Szülő értekezlet	Az óvoda életével kapcsolatos információ közlése, megbeszélése, tájékoztatás. Egy-egy csoport életének fejlődésének éves programjának és az aktualitások megbeszélése. Tájékoztatás a fejlettségről, tehetséggondozásról. Tájékoztatás az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségről az iskola választás beiskolázás, teendőiről. Közös nevelési kultúra alakítása.
	X	X	X	Szülői Szervezet	Tájékoztatás a szülői feladatokról, a feladatok koordinálása, együttműködés alakítása.
	X	X	X	Közös programok: Mikulás, Farsang, Évzáró.. (az Éves Munkaterv tartalmazza).	Közös együttlét, közösségformálás, hagyományápolás, családi kapcsolatok mélyítése, tiszteletadás.
	X	X	X	Beiratkozás	Kölcsönös ismerkedés lehetőség biztosítása a kapcsolatok alakításához.
	X	X	X	Nyílt nap	Szülői betekintés az óvoda mindennapi életébe. Tájékoztatás a szülő részéről gyermeke közösséghez való viszonyáról.
	X	X	X	Napi kapcsolattartás	Problémák azonnali megbeszélése, megoldása.
Oktatási Hivatal	X	X	X	Email váltás, telefon, levél.	Pedagógiai értékelés szaktanácsadás pedagógiai tájékoztatás, tanügyigazgatási szolgáltatás, minősítés, tanfelügyelet, továbbképzés.

16.5. Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink

Cél:

A gyermek személyiségfejlődése szempontjából az ünnepnapokon való megfelelő érzelmi beállítottság, beállítódás „rendkívüli” nevelési helyzetének kihasználása. A **tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ünnepeken, rendezvényeken való részvétele.**

Feladat:

- Az óvodapedagógus a kellemes közös élményekre támaszkodva tegye hagyományossá az ünnepi alkalmakat.
- Az ünnepek és hagyományok, közös élmény erejével fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását.
- Az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei, emlékei illeszkedjen a gyermek természetes életmenetébe.
- Az ünnepi előkészületek aktív részesei legyenek a gyermekek.
- Az ünnep „része” legyen az ünnepi ruha-asztal, ajándék, melyet maguk készítenek.
- A gyermek érezze, hogy az ünnep nem csak óvodai esemény, vegyenek benne részt más csoport tagjai, felnőttek, szülők.
- Az ünnep kiválasztásában és megszervezésében mindenkor figyelembe kell venni a gyermekek érdeklődését, az óvoda adottságait.
- **Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek meghívása a rendezvényekre, ünnepekre.**

Megrendezett ünnepeink, hagyományaink intézményenként:

Ünnep megnevezése/rendezvények	Ifjúság Utcái Óvoda	Szoboszlói Úti Tagintézmény	Sziget-kék Tagintézmény	Tevékenység
A beporzók napja	X			Ismerkedés a beporzás, beporzók világával.
A gyermek születés és névnapja	X	X	X	Ünnepség , ajándékozás
Advent – Karácsony	X	X	X	Dekorálás, mézes kalács sütés, ünnepség, ajándékozás
Állatok Világnapja	X	X	X	Állateledel gyűjtése, kirándulás állatok megfigyelése.
Anyák napja	X	X	X	Ünnepi köszöntés, ajándékozás.
Ballagás	X	X	X	Óvoda díszítés, ünnepség.
Biológiai sokféleség napja	X			Játékos ismeretek szerzése az élőlények együttlétéről.
Családi sportnap		X		Közös futás a családokkal, családi sportvetélkedő, kézműves foglalkozások, tombola, Ki mit tud?
Adventi család nap		X	X	Sziget-kék: Karácsonyi asztali díszek, karácsonyfadíszek készítése, sütemény sütés a szülőkkel közösen.
Egészség hét		X	X	Sziget-kék: Vitamin-saláta készítés, sportversenyek, szüreti nap Szoboszlói: Egészséges életmódra nevelés, gyümölcssaláta, zöldségbabok készítése, zöldségkrémek kóstolása, gyógyteák készítése, zenés torna, jóga, relaxáció
Energiai hatékonyság világnap	X			Plakátok, felhívások kihelyezése, fenntartható fejlődés.
Európai mobilitási hét	X			Autómentes héthez kapcsolódó sportos, egyéb közlekedési eszközökkel érkeznek a gyerekek az óvodába.
Évzáró	X	X	X	Ünnepség
Farsang	X	X	X	Jelmezes bál, tél kergetés, Kiskegyék bábu készítés
Föld Világnapja	X	X	X	Kiállítások, kézműves tevékenységek, szelektív hulladékgyűjtés, játékos környezetvédelmi tevékenységek.
Gyertyaszentelő, boldogasszony	X			Medve héthez kapcsolódó játéktevékenység.
Gyermeknap-gyermekhet	X	X	X	Zenés műsor a gyermekek számára, ügyességi versenyek, kirándulások.
Húsvét	X	X	X	Tojásfestés, locsolkodás, tojás keresés.
Kirándulások	X	X	X	Utazás, közös játék.
Kicsik avató ünnepsége		X		Nagycsoportos gyerekek meseelőadása, éneklés, tánc a kiscsoportosokkal, ajándékozás.
Komposztálás napja	X			Játékos ismerkedés a komposztálás jelentőségéről.
Környezetvédelmi világnap	X			Fenntartható fejlődéssel kapcsolatos környezetvédelmi tevékenységek.
Madarak-fák napja	X	X	X	Tavaszi kirándulás.
Magyar Kultúra Napja	X	X	X	Kiállítások látogatása, versenyen való részvétel, mese-vers mondó versenyeken való részvétel.
Magyar Népmese Napja		X	X	Sziget-kék Mese-ösvény Szoboszlói: óvodapedagógusok mesedramatizálása
Májális/Juniális – Májusfa állítás	X		X	Tavaszi mulatság, kézműveskedés, műsor, játék, tánc
Március 15.	X	X	X	Megemlékezés a szabadságharcról.
Méhek napja	X			Színes programok a témával kapcsolatban.
Mikulás	X	X	X	Mikulás érkezés az óvodában, ajándékozás.
Márton nap		X	X	Sziget-kék Márton-napi népszokások: mesefeldolgozás, lámpás készítés Szoboszlói: Tánc, lámpások készítése, szülőkkel közösen lámpás felvonulás
Mozi, kulturális rendezvények		X	X	Sziget-kék: Méliusz könyvtár látogatása
Nemzeti Összetartozás Napja	X	X	X	Közös ünnepség szervezése.
Nőnap		X	X	Sziget-kék Közös kézműves ajándékok készítése a kislányoknak, anyukáknak Szoboszlói: Kisfiúk nőnapra verssel és saját készítésű ajándékkal köszöntik a kislányokat
Őszi Karnevál - Szüreti rendezvény	X	X	X	Must készítés, szüreti mulatság az óvodában.
Takarítási világnap	X			Szemét szűret, eldobható elemek gyűjtése, szelektív hulladékgyűjtés.
Víz Világnapja	X	X	X	Játékos megemlékezés.
Zöld napi programok	X	X	X	Sziget-kék: Jeles napokhoz kapcsolódó programok szervezése Szoboszlói: Zöld jeles napok megünneplése

16.6. Gyermekvédelem

Cél:

A gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése az óvodai nevelés folyamatában – a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása – a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre jutásának segítése.

Feladat-intézményi:

Az óvodában szülők által jól látható helyen közzé kell tenni:

- Az intézményben gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó személy (gyermek és ifjúságvédelmi felelős) nevét, elérhetőségét.
- A gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát (ilyen intézmények: gyermekjóléti szolgálat, pedagógiai szakszolgálat, lelki-segély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.).

Feladat- óvodapedagógusi:

- A feladatellátás célja, hogy a csonka család miatt a gyermekre nehezedő terheket felismerje és segítse a családot a problémák megoldásában.
- Biztosítani a gyermeki jogok érvényesülését.
- Megelőzni a veszélyeztetettség kialakulását.
- Fejlesztani a gyermek problémamegoldó képességeit.
- Kibontakoztatni a gyermekben rejlő fejlődési lehetőségeket.
- Az óvoda Esélyegyenlőségi terve alapján megfelelő és változatos módszereket alkalmaz a gyermekcsoportok és különleges bánásmódot igénylők esetében egyénileg vagy csoportos külön tevékenységekben, mely segíti a társadalomba való könnyebb beilleszkedést, integráció lehetőségét.
- A pedagógus- jogai gyakorlása és kötelességei teljesítése során – maximálisan figyelembe veszi és alkalmazza a gyermeki esélyegyenlőség, illetve egyéni bánásmód biztosításának követelményét.
- Információnyújtás a családoknak, a támogatási hozzájárulásokról, segélyekről.
- Időben felismerni a gyermekek személyiségfejlődésében észlelhető nehézségeket, segítséget nyújtani számukra, ha szükséges, szakember bevonásával.
- Segítségnyújtás, kérdőívek, kérelmek megfogalmazásában.
- Tervet készíteni a hátrányok kompenzálására.
- Megszervezni a gyermek felzárkóztatását.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Szükség esetén kapcsolatot tartani a helyi gyermekvédelmi felelőssel.

Feladat-gyermekvédelmi felelős:

- A gyermekvédelmi munkát annak felelőse fogja át, aki éves munkaterv alapján dolgozik.
- Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait.
- A felelős rendszeresen fenntartja a kapcsolatot a csoportos óvodapedagógusokkal tájékoztatja az óvoda igazgatóját.
- Az óvodapedagógusok segítségével felméri a hátrányos, illetve veszélyeztetett gyermekeket.
- Nyilvántartást vezet a hátrányos- és veszélyeztetett gyermekekről.
- Megtervezi a segítségadás módját.
- Tájékoztatja a szülőket, hogy probléma esetén hová fordulhatnak.
- Kapcsolatot tart a csoportos óvodapedagógusokkal.
- Koordinálja a probléma kezelését, feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket.
- Szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógusokkal.
- Javaslatot tesz a segélykérési formára.
- A gyermeknek és a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeket a család és más intézmények bevonásával, fenntartó közreműködésével a lehető legkisebbre csökkentse.
- Kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal:
  - Segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól akkor, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.
  - Gyermekbántalmazás védelme esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
  - Részt vesz a gyermekjóléti szolgálat felkérésére a szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszéléseken.

Záradék

Az Ifjúság Utcai Óvoda (és Sziget-kék Tagintézménye, Szoboszlói Úti Tagintézménye) Pedagógiai Programját készítette az óvoda igazgatója.

Debrecen, 2024. augusztus 06.

igazgató

Ifjúság Utcai Óvoda
4037 Debrecen, Ifjúság u. 4.
Telefon: 06 52/310-705

A Pedagógiai Programot az Ifjúság Utcai Óvoda (és Sziget-kék Tagintézménye, Szoboszlói Úti Tagintézménye) szakmai munkaközösségei véleményezték, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2024. december 11.

Balogh Erika

munkaközösség-vezető munkaközösség-vezető

Hornai Zoltán

munkaközösség-vezető munkaközösség-vezető

Erdősi Péter

munkaközösség-vezető munkaközösség-vezető

Szabó Zoltán

munkaközösség-vezető munkaközösség-vezető

A Pedagógiai Programot az Ifjúság Utcai Óvoda (és Sziget-kék Tagintézménye, Szoboszlói Úti Tagintézménye) nevelőtestülete véleményezte, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolja.

Debrecen, 2024. december 10.

igazgató

tagintézmény igazgató

tagintézmény igazgató

A Pedagógiai Programot az Ifjúság Utcai Óvoda (és Sziget-kék Tagintézménye, Szoboszlói Úti Tagintézménye) Szülői Szervezete(i) véleményezték, azt a fenntartónak jóváhagyásra javasolják.

Debrecen, 2024. december 10.

a Szülői Szervezet nevében (székhely)

Szülői Szervezet nevében (tagintézmény)

Szülői Szervezet nevében (tagintézmény)

A fenntartó nevében jóváhagyta:

Debrecen, 2024.

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és egészség- és munkavédelmi eszközeiről

Az Ifjúság Utcai Óvoda rendelkezik mindazokkal az eszközökkel, melyek az Alapító Okiratban meghatározott köznevelési feladatok és a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges az alábbiak szerint:

	Helyiségek	Mennyiségi mutató		
		Ifjúság U. Ó	Sziget-kék T.	Szoboszlói U.T
1	csoportszoba	7	3	4
2	gyermekágy/fektető tároló helyiség	7	3	4
3	tornaszoba, sportszertárral	1	1	-
4	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1	-	-
5	játszóudvar	1	1	1
6	igazgatói iroda	1	-	-
7	igazgató-helyettes iroda	1	1	1
8	óvodatitkári iroda	1	1	1
9	nevelőtestületi szoba	1	-	-
10	általános szertár/raktár	1	1	1
11	több célú helyiség (szülő fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	-	-	-
12	gyermeköltöző	4	3	2
13	gyermekmosdó, wc	4	2	2
14	felnőtt öltöző	1	1	1
15	felnőtt mosdó	4	1	2
16	felnőtt wc helyiség	4	2	2
17	felnőtt zuhanyzó	2	1	-
18	mosó,vasaló helyiség	1	1	1
19	melegítő konyha	1	1	1
20	tálaló-mosogató	2	1	1
21	karbantartó műhely	1	1	1
22	ételhulladék tároló	1	1	1

Az Ifjúság Utcai Óvoda rendelkezik mindazokkal az eszközökkel, melyek az Alapító Okiratban meghatározott köznevelési feladatok és a Pedagógiai Program megvalósításához szükségesek az alábbiak szerint:

1. Óvoda

I. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszközök, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók		
		Ifjúság U.Ó.	Sziget-kék T.	Szoboszlói U.T.
1	1. Csoportszoba			
2	óvodai fektető	175	75	85
3	gyermekszék (ergonomikus)	175	75	85
4	gyermekasztal	33	16	17
5	fényvédő függöny	minden ablakon		
6	szőnyeg	14	10	3
7	já téktartó szekrény vagy polc	14	6	8
8	könyvespolc	7	3	4
9	élősarok állvány	7	3	4
10	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	7	3	4
11	edény és evőeszköztároló szekrény	7	3	4
12	szeméttartó	7	3	4
13	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	2	1	1
14	2. Tornaszoba			
15	tornapad	7	6	4
16	tornaszőnyeg	1	5	1
17	bordásfal	8	6	-
18	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	1	-
19	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	8 (fejlesztő pedagógus biztosítja)	-	-
20	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
21	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	fejlesztő pedagógus biztosítja)	-	-
22	tükör (az asztal szélességében)	1	-	-
23	asztal	1	-	-
24	szék	4	-	-
25	szőnyeg	1	-	-
26	já téktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	-	-
27	4. Játszóudvar			
28	kerti asztal	7	-	-
29	kerti pad	14	-	2

30	babaház	1	1	1
31	udvari ivócsap, ivókút	2	1	1
32	udvari homokozó	3	1	1
33	takaróháló, takaróponyva	-	1	-
34	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök	rendelkezésre áll	rendelkezésre áll	rendelkezésre áll
35	5. Igazgatói iroda			
36	Íróasztal és szék	1-1	-	-
37	tárgyalóasztal, székekkel	1-1	-	-
38	telefon	1	-	-
39	könyvszekrény	1	-	-
40	iratszekrény	1	-	-
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	-	-
41	6. Igazgató-helyettesi, tagintézmény vezetők, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			
42	íróasztal és szék	1-1	2-2	2
43	iratszekrény	1	1	2
44	telefon	1	2	2
45	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	2	2
46	7. Nevelőtestületi szoba			
47	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	4	1	-
48	szék	15	8	-
49	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	15	-	-
50	8. Gyermeköltöző			
51	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	175 gyerek fogadására alkalmas	75 gyerek fogadására alkalmas	85 gyerek fogadásra alkalmas
52	öltözőpad	175 gyerek fogadására alkalmas	75 gyerek fogadására alkalmas	85 gyerek fogadásra alkalmas
53	10. Gyermekmosdó, wc helyiség			
54	törölközőtartó	175 gyerek fogadására alkalmas	75 gyerek fogadására alkalmas	85 gyerek fogadására alkalmas
55	falittükör	16	8	-
56	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	14	2	4

II. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

		Mennyiségi mutatók		
		Ifjúság U.Ó	Sziget-kék T.	Szoboszlói U.T
1	egyéni tisztálkodó szerek	175	75	85
2	tisztálkodó felszerelések	16	8	3
3	fésűtartó	7	1	-
4	törölköző	30	28	-
5	abrosz	66	18	32
6	takaró	175	-	-

7	ágyneműhuzat, lepedő	-	-	-
8	hűtésre, melegítésre, adagolásra szolgáló eszközök(Diétás)	2 db	1	1

III. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkciója kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

		Mennyiségi mutatók		
		Ifjúság U. Ó	Sziget-kék T.	Szoboszlói U.T.
1	szennyes ruhatároló	1	1	1
2	mosott ruhatároló	1	1	1
3	automata mosógép	1	1	2
4	vasaló	1	1	2
5	vasalóállvány	1	1	1
6	szárítóállvány	1	1	2
7	takarítóeszközök	1	1	1
8	kerti munkaeszközök, szerszámok	1	1	1
9	hűtőgép	1	1	1
10	porszívó	3	1	1

IV. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)

Ifjúság Utcái Óvoda Ifjúság Utcái Óvoda Sziget-kék Tagintézménye Ifjúság Utcái Óvoda Szoboszlói Úti Tagintézménye			
1	különböző játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstrukció játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított	Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: családjáték, mesterségek játéka, közlekedési szabályjáték, boltos játékok, jelmez, LEGO, építő kocka és építőelemek, mágneses építők, fogaskerek készletek)
2	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével biztosított.	Csoportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl: akadálypálya elemei, egyensúlyérzékelő játékok, eszközök, gimnasztikai eszközök, motoros képességfejlesztő eszközök)
3	ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint (pl. hangszerkészlet, furulya, dob, triangulum, xilofon, metalofon, cintányér, csengő)
4	az anyanyelvi fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint (pl. okoskocka, logico eszközök, beszédfejlesztés eszközei, hangképzést segítő eszközök, könyvek)
5	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint (pl. érzékelés-észlelés fejlesztést segítő eszközök, okoskocka, összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjátékszóró eszközcsomag).

	anyagok, eszközök		
6	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermekek létszám figyelembevételével biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint (pl.: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei).
7.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermekcsoportonként a gyermekek létszám figyelembevételével biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint (pl.: logico, okoskocka, lotto játékok, kirakó eszközök, adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók).
8	munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint
9	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
10	digitális hanglejátszásra és képmegjelenítésére alkalmas eszköz	1 db	Projektor vagy interaktív kijelző.
11	hangfalak		
12	diavetítő	1 db	
13	vetítővászon	1 db	
14	hangszer (pedagógusoknak)	7 garnitúra	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint.
15	hangszer(gyermekeknek)	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított.	Az óvoda Pedagógiai Programja szerint.
16	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben biztosított.	Sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában. Az óvoda Pedagógiai Programja szerint.